EESTI SPORDI-LEHT

№ 7 16. 2. 1932.

Toimetus ja talitus
Tallinn, Müürivahe 16.33
Telefon 444-28 Postkast 70

Ilmub teisipäeviti

Hind 15 senti

13. aastakäik
Tellimise hind:
aastas 6 krooni, kuus 60 senti

Euroopa võidukas ilu- ja suusasõidus.

Iluuisutamise olümpiavõitjad: **Sonja Henie** ja **Karl Schäfer.**

Suusatamisel pole Skandinaavial vastaseid.

Kanada parim jäähokis; Ameerika — kiiruisutamises ja bobisõidus, Norra ja Rootsi suusatamises.

Tülirohked olümpia-mängud.

Karl Schäfer. Lüües kolmekordset olümpiavõitjat G. Graftströmi, tõi Austriale kuldmedali.

Pealtvaatajad jäetakse hooletusse.

Kestvate vaieluste jooksul pealtvaatajad hakkasid ootamisest närvitsema. Loobiti ka närimiskummi, paberirulle ja muud rämpsu jääväljale.

Lõpuks järgnes 10.000 meetri kiiruisutamise kordamine, kuna välja keskel mängiti jäähokit. Nii ei saadud korralikult jälgida ühtegi ala. Eeljooksude tulemused tekitasid jälle pahameelt, kuna lõpuvõistlusele pääsesid neli ameeriklast, kaks kanadalast ja kaks norralast. Juba eelvõistlustel arvati, et ameeriklased lõpuvõistlusel jätkavad jooksmist endise taktikaga, kus nad ei esine üksiku sportlasena, vaid rahvusmeeskonnana, kelle liikmed kõik teevad, et võitu tuua oma rahvuse esindajale.

Need talitused spordiamatöörismi suurimatel võistlustel on lihtsalt vastikuks muutunud ja on täiesti vastupidised professionalismile, mis puhtal ja ausal kujul valitseb tennises, mille parimad mängijad ausalt oma igapäevast leiba New-Yorgis teenivad.

Kaks tundi pidasid iluuisutajad sõda, et saada õigust välja peale harjutamiseks, kuna curlingi mängijad välja olid okupeerinud. Viimased pidid esinema ainult demonstratsiooni mänguga.

(Järg 3. küljel.)

Kohtunike tegutsemine alla kriitikat.

Skandaalid kiiruisutamise võistlustel annavad Ameerika stiilile ja süsteemile kindla surmahoobi, kuid see võib kardetavaks ning hädaohtlikuks saada kogu 3. talimängude korraldusele. Ainult ühte on kätte saadud — Ameerika seisukohast võib see heana võetud olla — ja nimelt: võistlused on tõmmanud ligi pealtvaatajaid. Umbes 1000 tasulist külastajat viibis laupäeva hommikupoolel tribüünidel. Nad pidid umbes tund aega ootama kuni vahekohtunikkude toas kestus vaielus, mida tehti vormis, mis kunagi olümpiamängude ajaloos enam korduda ei tohiks. Kohtunikkude tegutsemine oli alla igasugu kriitikat. Nad olid kanadalase Stacki kahjuks teinud kõigi õigusliste mõistete vastu käiva eksituse, seda katsusid nad hiljem varjata sellega, et Stacki diskvalifitseerisid. Protestide sajule, mis sellest järgnes, võtsid nad ette veel kolm diskvalifitseerimist. Skandaalsem neist on kanadalase Hurdi kohta käiv otsus, kuna see mees täiesti fairilt ja kõige paremini jooksnud oli.

Selle järele lõpuotsuse tegemine lükati edasi järgmise õhtu peale, kus otsustati 10.000 meetri jooks korrata, kuigi selle lõpulik kinnitamine pidi järgnema alles hommikul.

— — — „rüütlikas vaimus" olümpia vande kohaselt.

Kui kohtumõistmise hommikul skandinaavlastele „silmi tegema" hakati, neile paremust pakkuda lubati ning kanadalasi taheti teha kõigi ebasündsa juhtunu ohvritalleks, üksmeelselt kõik esindajad ähvardasid omad meeskonnad võistlustest ära kutsuda. Vahekohtunikkudele öeldi lausa näkku, et nad end oma otsustega Euroopa spordilma silmis naeruvääristanud on. Vaielused valgusid teemilt kõrvale. Tehti maha talimängude korraldamine üldse, kuna neid peetavat võimalik viia üldiselt maksva ideaali alla. Paljud rahvad ei saavat neist osa võtta ning paljud ei saavat maastiku ja kliima olude tõttu neid korraldada.

SONJA HENIE, võitmatu naine iluõigus. Lake Placidi olümpiamängude võiduga sirduvat Sonja elukutseliseks. Niiuguse kuulduse teostumisel on see aastaid asendamatuks kaotuseks ideelisele spordile. Pöörates asjaarmastaja spordile selja ja kasutades tulevikus oma kunstniku võimeid äärilise eesmärgiga on Sonja üks neid väheseid sportlasi, kes lahkudes pole tunnud kaotuse mõrudat pilli.

Liigsed katsetamised jäägu kõrvale.

Jalgpalli esivõistlused 6 meeskonna vahel kahes ringis.

Meie jalgpalli taseme tõstmise pärast on küllaldaselt teid otsitud, kuidas seda spordiala edasi viia. Aastat kaheksa tagasi oli meil igal seltsil mitu meeskonda ja kui siis teiste meeskondadel edasipääsu ei olnud, loodi uus süsteem, mis aga kahjuks huvi nii mängijate kui ka publiku juures märksa kahandas ja meie jalgpalli taseme tublisti alla viis. Vahest viimased aastad on meil suutnud väikest edu näidata, kuigi mitte sel määral kui seda oleks tahtnud näha. Nii mõni aasta tagasi põdes liidu klass, kus korraga 2 meeskonda välja langesid ja see klass alles läinud sügisel täisarvuliseks sai. A klass kui vahepealne, kiratseb seni vaatamata selele, et sinnagi kunstlikult on meeskondi juure viidud. Et aga hea taseme ja töö juures meeskond kiirelt tõusta võib, tõendab Tallinna „Puhkekodu", kes ühe hooaja jooksul ringkonna klassist jõudis välja liidu klassi.

Eeloleval pühapäeval peetavale jalgpalliliidu asemikkude kogule teeb liidu juhatus ettepaneku liidu klassi esivõistluste süsteemi muuta. Tingitud on see mitmest asjaolust. Seni on kodumaa seltsid üksteist kuidagi pelganud, pole tahtnud pidada sõprusvõistlusi ning jäänud oma löögijõu ainult esivõistlustele. Kui on pidada tulnud mõnesuguseid karikavõistlusi, siis nendegi võistluspäevade kokkuleppimisel on tekkinud vaielusi ja arusaamatusi. Edasi on aga pealinna mõned seltsid pearõhku pannud välismaa meeskondade hankimisele. Kuid eriti viimasele on eeloleval hooajal laiemas ulatuses lõpp. Liidu juhatus riiklikust seisukohast välja minnes on asunud seisukohale, et välismeeskondadest võiks vastu võtta ainult nende maade omi, kellega peame korrapäraseid maavõistlusi, seega Soome, Rootsi, Läti ja Leedu.

Sellega tühjenevat pallihooaega on vaja täita ning mõjutada, et seltsid rohkem omavahelisi võistlusi peaks. Sellepärast on asutud seisukohale, et paljude riikide eeskujul tulevad esivõistlused pidada kahes ringis — kevadel ja sügisel, kusjuures kõik vastased mängivad üksteisega ja kahe ringi tulemused alles selgitavad meistritiitli.

On arvata, et see ettepanek kinnitamist leiab ning ka paremust loob. Selle poolt on ka väljaspoolt hääli kuuldavale tulnud. Viimases „Spordilehes" aga Arno Poolak soovitab liiduklassi meeskondade arvu tõsta 8 peale ning võistlusi pidada eelpooltoodud süsteemi järele. Teeb siis ettepaneku, et liidu klassi saaks viidud Tallinna Estonia ja Pärnu Tervis, kuna esimene meeskond läinud aastal kadeduse pärast pole viiddud liiduklassi, teist meeskonda aga tuntakse liiduklassi „taltsutaja" nime all, kellel õigus olla liiduklassi pääsemiseks.

Kahe ettetoodud seltsi kohta võiks tähendada, et Estoniale anti kui uuele seltsile soodustus mängida otsekohe A klassis ja selle klassi kiirendatud korras mängude sooritamise järele pääseda sügisteks mängude liidu klassi. Ometi esimene mäng Estoniale Narva hoki ja tenniski vastu tõi fiasko ja kaotuse ning sellega sulges värava liidu klassi pääsemiseks. Kui mitte muud, siis ainult iseennast süüdistada, mitte aga kedagi teist.

Tõsi, et Pärnu Tervis on Pärnus hästi mänginud. Kas vahest pole siingi mõõduandev olnud teiste meeskondade juures üleolek kui on mindud Pärnu sõprusvõistlusele, rohkem lõbureisile.

Kolm aastat on Tervis lootnud pääseda liiduklassi ning ikka on ta kaotanud 3:0 finaalis. Kas ei tõenda see, et teised paremad on olnud. Mängud on peetud Tallinnas. Oeldagu, et kord oli vastaseks Tallinna Puhkekodu, kellel kodulinnas mängimisel mõned soodustused. Kuid kaks korda olid vastasteks Narvast Võitleja ja Hoki ning tenniisklubi. Nii mõlemad vastased olid võõral väljal, võõras linnas, mahasõitnud 150—220 kilomeetrit ning seega täiesti võrdsetes oludes. Nii pole siin ka vist kellelegi etteheiteid teha.

Nüüd soovitatud süsteem 8 meeskonda 6 asemel kahe ringi juures tuleks 6 meeskonna juures pidada 30 mängu, 8 meeskonna juures 56 mängu. Meie ei saa oma olude juures end võrreldа Kesk-Euroopa maadega, kus ühendus märksa kiirem kui meil. Tallinnast Narva ja Pärnu tuleb sõiduks kulutada palju aega, k - na väljamaal paarisaja kilomeetri ärasõitmiseks vajatakse alla 3 tunni. Meie mängud ei tõmba kokku sarnaseid pealtvaatajate hulki, mis võimaldaks katta kalleid sõidukulusid.

Vaatleme neid väljaminekuid ja sissetulekuid, mis meie esivõistlused annavad. Aastast aastasse on liit pidanud juure maksma ringkonna ja A klassi esivõistlustele. Kui liit seda ei teeks, sureks võib olla, needki võistlused välja. Ometi peaks liidu ülesanne olema muu, kuid mitte juure maksmine esivõistlustele. Kuid meie oludes on see juba nii: Mida kõnelevad siis andmed liidu klassi sissetulekutest ja väljaminekutest, lõpuks ülejääkidest. Pilt on äpris kurb.

1930. a. oli liiduklassis 4 seltsi ning nende ametlik võistluste üldine ülejääk oli 310 krooni. Sealjuures üksi Narva Võitleja pidi kandma puudujääki 178 krooni, 1931 a. kõigi võistluste ülejääk 6 meeskonna juures oli 733 krooni, kusjuures väiksema summa sai jälle Võitleja — 28 krooni. Tallinna Puhkekodu ülejääk oli 44 kr., Tallinna jalgpalli klubil 73 krooni, Narva hokiklubil 92 krooni. Kahe Narva seltsi seisukorra päästis ainuüksi nende omavaheline võistlus Narvas, mis kumbagile seltsile jättis 97 krooni ning seega kattis puudujäägi.

Provintsi ja pealinna seltside vahelised võistlused annavad üldiselt rohkem puudujääke kui kasu.

Kuid siin on kasutatud ainult neid andmeid, mis aruandes, kuna võetakse kulud sõidu, korteri, platsi jne. eest. Jäävad aga ära kulud söögiks, mis ikkagi mõnikümmend krooni nõuab kui meeskond sõidab võõrasse linna mängima. Neid kulusid pole ükski selts provintsis suutnud seni katta võistlustest ning need on tegelikult ka puudujäägid, k igi nägematud puudujäägid. Siis puudivad summad meeste mänguväljale ja sealt tagasi toimetamiseks ning mõnelgi seltsil sauna ja karastuse kulud. Võetagu need summad kokku ning alles siis saab õige pildi, palju meie esivõistlused on „piimajõgesid ja meemägesid" annud.

Peab ütlema, et meie vähese pealtvaatajate pere juures esivõistlused kergesti võivad muutuda sarnasteks, et seltsid neist kuidagi eemale hoidma hakkavad.

Kui nüüd tuleb juure 2 meeskonda, siis mängude arv tõuseb 2 ringi süsteemi juures 26 võrra. Kui mängud ühes keskuses veel läbiviidavad, siis kaugemate punktide vahel mängimine ülepääsematuid raskusi võib tekitada. Ühe linna meeskonnad mängivad ka äripäeva õhtul, kahe linna seltsid saavad mängida ainult pühapäeval. Nii peaks siis provintsi seltsid 13—14 pühapäeva pühendama esivõistluste mängudele. Mis õieti hooajast veel vabaks jääb, on väga küsitav. Teiste mängude jaoks jääks ainult mai algus ja septembri lõpp, kusjuures ilmastiku olid kuigi sobivad ei ole. Nii siis peaks vahest esivõistluste teist ringi alustama enne kui esimene lõppenud on.

Pooled mängud provintsi ja pealinna seltside vahel tuleks pidada provintsis, pooled pealinnas, Pärnu ja Narva meeskondade vahel isegi Tallinnas, et kumbagile luua võrdset olukorda. Ka oleks Narva meeskonnal raske Pärnu sõita ja vastupidi, kuna peale pühapäeva kaotsi läheb 2 tööpäeva, mida selts peab mängijale tasuma võistluse sissetulekust. Kas lõpuks ka mängijad ei kaota tahtmise igal pühapäeval reisida? Ka seegi küsimus peaks selgitamist leidma.

Kuid veer tähtsam on siin aineline külg. Ühe provintsi meeskonna juuretulek 8 meeskonna ja kaheringi süsteemi juures nõuab minimaalsete arvestuste juures kulu 7 mängu pealt 1500 krooni. Kas saadakse aga see summa kätte kui pealinnas isegi parimate meeskondade vahel kassad vaevalt 300 krooni peale tõusevad. Üksik kassa mujal linnas ei päästa seisukorda veel kõigi mängude juures. Nii võivad liigsed mängud kasu asemel ainult kahju tuua ja seltside mittehiilgavat seisukorda veelgi halvendada. Nii peaks selles küsimuses eriti ettevaatlik olema.

Kaheringi süsteemi juure üle minnes ei peaks katsetamist kuidagi kaugemale viima. See süsteem peab eeskätt näitama, kuivõrt ta meile sobiv on ja kui mõne aasta kogemused lasevad juba midagi öelda ning nähtavad on suured ülejäägid võistlustest. Võib ka klassi meeskondade suurendamine päevakorrale kerkida. Vahepeal suudab ka A kl. tugevneda, kuna see praegu just sellepärast on pakkunud nigelaid esivõistluste mänge, et liidu klassi komplekteerimiseks siit alati meeskonnad on ära läinud ja omavaheline konkurents pole suutnud pinevust tekitada.

POKSI AJALUGU.

II. Dipl. keskk. võiml. õp. Erich Lukkini loengu järele **Pen Ally.**

Treeningus ei tahtnud antiiksed rusikavõitlejad sugugi alla jääda praegusaja poksijatele. Massaash oli tuntud, punchingpall ja liivakott samuti.

Juba vanaaja rusikavõitleja ei tahtnud võistelda ainult kuulsuse eest, vaid ihkas auhinde. Olympiamängudest osavõtja sai auhinnaks vaid lihtsa loorberipärja, ent selle eest austati teda kui rahvuskangelast. Ta sai eluaegse toetuse riigi poolt, laulikud lõid temast poode, ning kujurid jäädvustasid ta kivisse. Juhtus sageli, et linn, kust võitja pärit, linnamüüridest osa maha kiskus, täheks, et linn, kus asub juba olympiavõitja, ei vaja kaitseks müüre.

Auhind oli teinekord ka looma näol, ning isegi ilusa naisorja võis võitja oma majja viia.

Rooma toodi rusikavõitlus Kreeost selle kultuuri langusega. Siin a aga nagu iga teinegi spordi-, roomlasile vaid vaatespordiks aga langenud. Olgugi, et ta oli Rooma õitseajal olnud kui enesekaitse abinõu, harjutatav iga sõjariista kandva kodaniku poolt, muutus ta keiserriigi langusega vaid tsirkusenumbriks — gladiaatorite võitluste näol, kus Cästus — kinnaste leiutamisega (2,5 kg.) üks pool pea alati surnult areenilt ära kanti.

Isegi Lõunamere saartel harrastati ja harrastatakse veel praegugi rusikavõitlust. Näit. Tonga saarel on ta saanud rahvusspordiks, millest isegi naised võtavad osa. Saarel on harrastatav massiline võistlus, ning sageli juhtub, et küla-külaga võistleb.

Havay saartel olid ülesseatud ka mõnesugused reeglid — vastast võis aga ikkagi jalaga lüüa, kusjuures eesmärk oli vastast maha lüüa.

Vana kultuuri langusega kaob ka rusikavõitlus.

Keskajal, kus oli valitsemas raudriie ja mõõk, leiab harrastamist vaid vehklemine. Ainult Itaalias, 11. ja 12. sajandil mungad tegelevad väikesel viisil rusikavõitluse ja maadlusega.

Veereb aastasadasid enne kui modernpoks ilmub 1700. a. silmapiirile Inglismaal, kuhu ta toodi Rooma legionääride poolt.

James Figg oli esimene, kes rusikavõitlusele enam-vähem teadusliku aluse pani, ning aastai 1719 Londonis esimese poksikooli asutas („Figgs Amphitheatre").

Toorest võitlusspordist arenes selle juhataja tõttu (vehklemise õpetaja) tehniliselt täiuslikum poks. Kaitsed ja paraadid laenati vehklemisest. Tekkis n. n. inglise stiil (võistlus distantsil). Figg oli ka esimeseks tolleaja poksi maailmameistriks. George Godfrey tahtis seada poksi koguni kahevõitluse asemele, kuid see idee ei leidnud vastukaja.

Võistlused ise peeti ikkagi alles paljaste rusikatega, kusjuures lubatud olid ka mõned maadluse ja pigistamise võtted.

Peeti siis ka tol ajal võistlusi millede kestvus küünis 400 roundini. Roundide aega ei võetud, vaid see loeti möödunuks kui üks vastastest maha langes või võistluspaigalt välja tõrjuti. Vaheaeg kestis 30 sek., ning round algas uuesti. Võistlused kestsid otsustava lõpuni, s. t. vastane andis alla või löödi knock-outi.

Jack Brougton andis 1743 aastal esimesed määrused, milles juba olid kindlaks määratud ringi suurus, keeld maaslamajat lüüa j. t. Tema suurimaks teeneks tuleb aga lugeda poksikinnaste leiutamist, milliseid alul tarvitati treeninguks, ning hiljem ka võistlustel tarvitusele võeti.

Pikem võistlus oligi Jack Broughtoni ja Jack Slacki vahel, kus Broughton võitis 212 tunnilises matšis. Võisteli iga päev, kuni viimaks Slack viidi haigemajja.

Moderni poksitehnika arendajaks oli populaarseim inglise pokdudsimeister Daniel Mendoza.

Inglismaalt kandus poks madruste kaudu üle maailma laiali.

Ameeriklased muutsid „rusikavehklemise" enam otstarbekohasemaks, mis väljendub omapärases võistlusviisis (infighting). Esimene rusikavõistlus korraldati Ameerikas aastal 1816 — Jacob Huevsi ja Thomas Beasly vahel.

Esimene rahvusvaheline võistlus leidis aset aastal 1860. — John Heenani (USA) ja Tom Sayersi (Inglismaa) vahel mis jäi 42 roundilises matšis otsustamata.

Viimane „paljarusika" maailmameister oli ameeriklane John L. Sullivan, ning ka „kindapoksi" hegemoonia oli mitukümmend aastat Ameerika käes. Kord kuulusid isegi kõikide kaalude meistritiitlid Ameerikale. Viimasel ajal on aga ka Euroopa tase tõusmas, ning ongi ärakisutud Ameerikalt kärbes-, kukk- ja raskekaalu meistritiitlid.

Järgmine

„Spordileht"

ilmub 23. veebr. s. a.

Sven Utterström võitja 18 klm. suusasõidus.

Bobimehed annavad Ameerikale viienda kuldmedali.

Filmi diktatuur.

Kui peaelõ'unal iluusutajad tulid jääpaleesse pidid nad omaks võtma, et nad sugugi kutsutud külalised ei ole. Täjesti vastumeelselt oli nende jaoks väli curlingi alt vabastatud, seegi vabastamine oli sündinud ainult selle tõttu, et filmimehed tahtsid iluusutajatest ülesvõtteid teha. Jääväljа keskele olgi üles seatud pildistamise aparaat kõrvalabinõudega. Kõrgel alusel istusid operaatorid ja väntasid filmi, kui jääl Sonja Henie oma kava hiilgenumbreid sooritas. Sedagi pidi ta reshii käskluse ja näpunäidete kohaselt. Teised iluusutajad tohtisid ainult omaette harjutada välja piiratud nurkades, et pildistamist mitte segada.

Tekkisid ägedad vaielused selle üle, kes siis filmimise honorari oma tasku pistab. Kuna ühel jutuajamisel Sonja oli avaldanud, et ta käesoleva talihooajaga lõpetab oma tegutsemise spordiajal, avaldati veenvalt kahtlust selle kohta, kas seekordne filmitegevus pole proov ning eksam hiljem sõlmitava filmilepingu jaoks. Näib siiski tõenäolik olevat, et olümpia komitee oodatavate puudujääkide kahandamiseks soodsa lepingu on sõlminud filmiseltsiga ja et tasud olümpia komitee kätte lähevad. Kasutatakse ära üksikuid sportlasi, kelle võimed suudavad midagi erakordset pakkuda. Sport peab seda kõiki enda turjal kandma ning muutuma äriks... Kõik ausa „amatörismi" sildi all.

Lapsed kandidaatide nimestikus.

Iluusutamisel tekkisid esmakordselt päevavalgele noored (käesoleval korral üheteistaastased inglannad) võistlejad. Otsekohe tekkis küsimus, kuidas võidakse lasta võistlustele lapsi, kelle nõrgad jalad võimaldavad ainult lapselikku tööd. Vastus oli: ainult sellepärast, et sellega saadakse näitenumbreid, mis publikut kokku tõmbab. Kui talimänge täies ulatuses vaadata, siis torkab silma, et talispordi ehtsam ja kindlam ala — suusasport — üldse tähtsuseta osa etendab.

Koerte saanivõistlused.

Alaska koertega saanisõidu võistluste korraldamine on Lake Placidis suurim lemmiksport, mis kaasa kisub kogu ümbruskonna rahva. Jack London ongi siit oma ilusatele jutustusainetele aset leidnud. Saanidele rakendatakse ette kaheksa hästi arendatud tõukoera, kelle juures tähelepanu väärivad suured arenenud käpad. Koerad suudavad tasasel maanteel 40 kilomeetrit maha jooksta ajaga, mis annab keskmiseks kiiruseks 12 kilomeetrit tunnis. Võistlustel oli saanijuhi võimete proov suurem kui koerte oma. Juht pidi nimelt finishis koeri enda järele rihmapidi tirima, et lõpupunkti jõuda. Koerad olid targad küllalt, et loobuda jooksmisest kui nad väsinud olid. Nad jätsid oma lolli juhi ülesandeks kustutada „inimlikku sportlist auahnust".

Muusika mängib ja ennustab kevadet.

Päevast päeva peetakse lõbusat sõda publiku ja osariigi politsei orkestri vahel. Orkester peab pakkuma mängides jälgivale publikule meelelahutust. Orkester aga alahindab talisporti: mängijate huuled on külmast pakatanud, Mängimine teeb valu ja muutub vaevaks. Oma pahameelt väljendab orkester sellega, et mängupaladeks valib tükid , nagu „Ilus on suviaeg", „Kevad Roky Mountainis". Kui siis publik nende tükkide juures oma pahameelt avaldab „vannub" orkester alla ja mängib tükke, kus on kuulda mahedaid hääli, mis tuletavad meelde saanisõitu.

Sakslased bobitreeningul rekordi püstitajad.

Bobi võistlused algasid ka esmaspäeval see aitas tõsta üldist pinevust. Harjutustel katsuti mäe ja kurvetega kokku kasvada, et saavutada parimat aega. Siin sakslased saavutasid ka edu, kuna nende bob Kiliani juhtimisel püstitas uue rekordi ajaga 1 min. 50,3 s. Kilian kasutas teras kelku ning parandas sellega ameeriklase Hombergeri rekordi ligi sekundi võrra. Rasked kurved sõideti elegantse stiiliga, mis kiirust palju ei vähendanud. Esmaspäevastel harjutustel oli paremuse järjekorras Ameerika neljikbob, mille tüüril oli Billy Fiske, kes St. Moritzi olümpia mängudel tuli võitjaks. Tema aeg oli 1:56. Vastupidine järjestus oli kaksikbobide harjutustel.

Ameerika kelgutajate ridades valitses äärmine närvilikkus nende tagajärgede puhul. Esimeste harjutuste järele, kus sakslane Zahn vigastada sai, lootsid ameerikased kergelt ja kindlasti kelgutamisel võitjaks tulla. Et uue konstruktsiooni veel kord proovida, lasti alla juhita kuid koormatud kelk. Viimane jooksis veervelt välja samas kohas ja samuti, nagu see juhtus sakslase Grauga.

Schveitsi paar — vennad Tonjallaz, kes harjutusel vigastada ja põrutada said, loobusid võistlemast, kuna nad olid kaotanud närvid. Nad kasutasid köistüüriga kelku, mis aga selle mäe jaoks liiga hädaohtlik on. Teisalt on aga aeg liiga lühike selleks, et kelku ümber ehitada ratastüüri sisseseadmiseks.

Veel üks õnnetus.

Laupäevased pealtvaatajad kelgutamisel pidid üle elama veel ühe õnnetuse, mis aga õnneks erilisi tagajärgi ei annud. Harjutustel viibis Belgia neljikbob, mille koosseisu kuulusid Ameerikas elavad belglased. Esimesed 850 meetrit olid nad katnud mittekiita tempoga. Kuid Whiteface kurve võtsid nad liiga kõrgelt ning lendasid üle ääre. Üks kaasasõitjatest sai hoobi kelguga ning toimetati haiglasse, kuna teised pääsesid ainult ehmatusega.

Iluusutajad peavad Euroopa au päästma.

Kiiruisutamise võistlustel olid Euroopa parimad sportlased langenud massistardi ohvriks. Iluusutamisel sellepärast oodati Euroopa au päästmist ning tõendust, et jääväljal Euroopa ikkagi mõõduandev on.

Võistluste eelpäeval polnud lõpulikult selgunud, kas võistleb kaasa rootslane Gillis Grafström ning kas selle tõttu saab näha pinevat võistlust tema ja viinlase Schäferi vahel. Esimene neist on kolm korda tulnud maailmameistriks, kuna Schäfer esmakordselt loodab pääseda olümpiatiitlile.

Naiste alal oli kindel et Sonja Henie teistkordselt võidab tiitli. Küsimus seisis peaasjalikult selles, kas suudab Fritzi Burger tulla teiseks, mis koha ta võitnud St. Moritzis ja Euroopa meistrivõistlustel Pariisis. Tema tõsiseks vastaseks oli rootslana Vivi-Ann Hulten ja Bostonist pärit ameeriklanna Maribel Vinson. Preili Hulten edustab rootsi kooli ja esineb väga omapäraselt ja kaasakiskuvalt. Pr. Vinson on võistelnud St. Moritzis, Londonis ja Berliinis. Ta on kiirelt ja kergelt kohanenud euroopa stiilile. Lapsikud inglannad — 12 aastane Megan Tailor, 11 aastane Cecilie Colledge ja 15 aastane Joan Dit ei saanud tõsiselt kõne alla tulla.

Paarisvõistluste kohta valitses arvamine, et möödunud aasta maailmameistri võistlejalt, Ungarit, tiitlit võimata on üle võtta. Ungari esineb Organista-Szalau, kes on head ja kahe paariga — Rotter-Szollas ja üksteist ületrumpavad uute ja peenete „lööknumbritega". Mitmekesiduse ja raskuse poolest ei suuda oma kavaga järele Brunet, Prantsuse paar, kes kaheaastase puhkuse järele jälle välja tulnud. Ameerika paaridel pole aga mingit lootust võiduks tähendasid hindajad — asjatundjad.

Korratud eeljooksud 10.000 meetris.

Selle järele kui kohtunikkude kogu oli 10.000 meetri jooksust osavõtjatest 3 meest diskvalifitseerinud ja sellega üldist pahameelt äratanud, otustati 10.000 meetri kiiruisutamise võistlused korrata.

Ka sel korral kanadalane Aleksander Hurd lõpetas esimesena eeljooksu, võites Ballangrudi, Bialast, Vedge ja Blomquisti. Kuuendaks jäi Norra meister Staksrud, kes veel viimase ringi algul oli esirinnas, kuid 200 meetrit enne lõppu maha kukkus ning sellega võistlusest välja langes. Hurdi aeg oli 17.56,2.

Teises eeljooksus võitis Jaffee — 18,05,4, lüües Stacki, Evenseni ja Schröderit.

Nii jäid lõpujooksu: ameeriklased — Jaffee, Bialas, Vedge ja Schröder, kanadalased Stack ja Hurd ning norralased Evensen ja Ballangrud.

Kanada-Saksa 4:1.

Laupäevaste võistluste huvipunkt oli sihitud jäähoki võistlustele, kus kohtasid Kanada ja Saksa. Esimese meesk. võidus polnud mingit kahtlust, küsimus seisis ainult selles, kuivõrt Saksa suudab oma väravat kaitsta ja ära hoida kaotuse sadu. Saksa väravas seisis jällegi Leinevеber, kelle silm, mis vigastati harjutusel, niivõrt paranenud oli, et ta mängust osa võtta sai. Saksa meeskonda löödi 4:1. Saksa meeskond sai vastase treeneri poolt kiituse osaliseks, kuna meeskond koosneb headest jõududest, kelle võimeid vaja täiendada praktikaga.

Mc Gill üliõpilased . . .

Laupäeval oli Ameerika hoki meeskond vaba. Seda aega kasutati sõprusvõistluse pidamiseks väga tugeva Montreali McGill ülikooli meeskonnaga. Kanada üliõpilased, kes juba enne seda olid löönud oma olümpia meeskonda 2:0, suutsid triumfeerida ka Ameerika koonduse üle, keda lõid 2:1.

Kanada-Poola 9:0.

Pühapäeval peeti hokivõistlust Kanada ja Poola vahel. Ilm oli haruldaselt ilus. Isegi liiga soe. Poolakad ei saavutanud isegi auväravat. Ometi jagati meeskonnale kiitust, kuna kõik mängijad avaldasid suuremat endaohverdust. Esimesel kolmandik ajal väravaht Stogovski vapralt püüdis raskeid palle, mis tihti peale löödi. Hiljem aga ta närvid ütlesid üles. Ka teised mängijad ei suutnud tempole vastu panna. Kanada võitiski 9:0 (2:0, 5:0, 2,0).

Vahekohtuniku abiga tuleb Ameerika-Saksa 7:0.

Võistluses Ameerika-Saksa vahel saab viimane suure kaotuse osaliseks. Kaasa aitab vahekohtunik, et kirja pannakse 7:0 (3:0, 2:0, 2:0). Kohtunik karistas sakslasi väiksema eksimuse puhul mängust kõrvaldamisega.

Esimese ringi järele oli mänguseis: (mänge, võite, viike, kaotusi, väravaid, punkte):

Kanada	3	3	0	0	15:2	6:0
Ameerika	3	2	0	1	12:3	4:2
Saksa	3	1	2	0	3:12	2:4
Poola	3	0	0	3	2:15	0:6

Tuuletuisk takistab mängude jatkamist.

Esmaspäeval muutus ilm jälle sarnaseks, mis ei soodustanud võistluste pidamist. Isegi takistas nende läbiviimist. Nii tulid bobivõistlused lükata edasi järgmise päeva peale, kuna valitses lumetorm, mis saatis rahet näkku ja takistas nägemist, paksud oksad puudelt maha rebis ja kelguteele paiskas.

Ajakirjandus selgitas ja lepitas.

Tekkinud puhkust kasutati väikse rahvusvahelise ajakirjanduse esinduse nõupidamiseks, et selgitada vahekordade teravaksmineku põhjuseid. Euroopa ajakirjanikud tõid ette järgmist:

Esimene ja peapõhjus tekkinud närvilikkusele ja meeleolu langusele on korralduse äärmine saamatus ja pealtvaatajate puudumine. Nii on praegustel mängudel pealtvaatajate arv tõusnud vaevalt 2500 peale, kuna see nelja aasta eest St. Moritzis oli 30.000. Väljamaalased kaebavad meeleoluta oleku üle puuduliku külastuse tõttu ning asjaolu üle, et mõjuta kajastusele publikus. Viimase kaasaelamisest mängudel oleneb aga tähtsal määral võistluste tulemus. Ameerika spordipublik olla kasvatatud sellaselt, et ta ainult oma eelistab. Kuigi kaasa tuntakse ka nõrgemale poole ei kostu väljamaalaste kasuks ühtegi aplausi.

Edasi pole seal harjutud tseremooniatega ja sõprussidemeid loovate toimingutega, mida eeldavad sarnased suured rahvusvahelised ettevõtteid. Kunagi ei mängita võõraid rahvushümne. Võistluse lõpul unustatakse kätt surumast oma kaotatud või võidetud vastasele, nagu see kombeks Euroopas. Ühtegi korda ei kuule teie külaliste auks: hiphip hurraa või „elagu". Unustatakse sootuks kui suuri ohvreid on Euroopa sportlased pidanud kandma, et sõita nii kaugele võistlema. Käesolev reis olla vägagi õpetlik ning avaldatud mõtetest võib suveks paranemist loota.

Kaks korda 5:0.

Samal päeval alustati ka jäähokis II seeria mängude pidamist. Kohtasid: Kanada-Saksa ja Ameerika-Poola. Võitis Kanada 5:0 (2:0, 1:0, 2:0) ja Ameerika samuti 5:0 (1:0, 2:0, 2:0).

(Järg 6. küljel.)

Naine ja sport.

Võiml. õp. **Gerda Mõtus.**

Alljärgnevalt toome Tartu sporttegelaste päeval pr. Gerda Mõtuselt peetud referaadi „Naine ja sport". Kuna naisspordi küsimus üks põnevamaid, eeldame sellele huvirohket suhtumist. Toimetus.

Iga naine nii kui ka mees vajab kehalist kasvatust kas spordi või puht võimlemise näol, mis on korrapärane keha harjutamine füsioloogilisel alusel, et saavutada vastupidavust, tervist ja ilu.

Seisab ju naise peaülesanne elu edasiandmises, seep. peab naine eriti hoolitsema oma keha eest, et ka järeltulev põlv oleks terve ja tugev. Samuti peab naine kui meeski alluma eluvõistlustele, ta peab jõudu koguma, et võita eluraskusi ja olla vastupidav, mida aga võimaldab meile ainult karastatud ja vastavalt arendatud keha. Iskud kes pole sportinud, omavad üldiselt nõrgad ja lõdvad lihased, näit.: nõrkadest seljalihastest on tingitud halb kehahoid, mis tervisele kahjulik ja ilu mõistele mitte vastav. Elavaid vaielusi on tekitanud naise sportimine, kus heidetakse naistele ette meestel järeleajamamist, mehistumist jne. Samuti pole kadunud iganenud vaated ja kahtlused naise välise esinemise kohta, näit.: spordi riietus, mille tõttu naise au võib hädaohtu sattuda, meeldivus kannatada, et sportlised liigutused hävitavad graatsia jne. Samuti mõistetakse naiste osavõtt võistlustest hukka, sest võistlused kaotavad naise õrnuse, muudavad naise hoolimatuks, metsikuks. Kaunis palju kannatab ka esteetiline külg, näo jooned muutuvad tugevasti pingutuste (näit.: 100 m. jooksu finiš, kus äärmine pingutus) tagajärjel tugevaks, keha mehistub (tugev, nurgeline) jne. On lõpmata palju vastuväiteid naiste sportimisele, kuid meieaja naine ei arvesta enam teistest aegadest ja oludest pärit inimeste vaadetega, kui ta näeb selles vaid oma tervisele kasu. Pealegi on igasugu vaielused võistlusel saadud terviserikete suhtes arstide ja eriteadlaste poolt tagasi tõrjutud. Lõpuks võib kõiki seda kallaletungi vabalt tagasi tõrjuda, näit.: on ju õige et spordiriietus tõstab naise juures meheliku joone esile, kuid sportlane on ju ka tõesti tugevam, treneeritum, vastupidavam kui mõni „naine-nukk" oma mugavas buduaaris. Riietus mis naine sportimisel kannab on hügieenilise ja kui ta hästi istub ei riiva see naise au ega ilu. Praegune aeg on enam vähem harjunud sportlises riietuses naisega ja sarnastes spordi harudes, kus ta siiski veel takistab liigutusi või sulub päikesele ja õhule see, muudetakse tulevikus veelgi riietust. Nii on ka asjata karta, et sportlised, jõumehelised liigutused hävitavad graatsia, meeldivuse kuna meeldivus on praegusel ajal eluviisidele alla heidetud, iga aeg muudab endale aated ise. Praegune aeg ei nõua liialt tagasihoidlikust, asjata häbelikust, ainult mehele meeldivust, nagu omal ajal seda nõudsid suuremad kasvatajad, pedagoogid: Comenius, Rousseau ja teised, mitu aastasada tagasi. Nüüd peab end igaüks ise elust läbi aitama, teed rajama tervise ja vastupidavusega. Samuti naiste osavõtt võistlustest ei ole kuigi hädaohtlik, sest tugev võistlus igapäevases elus raskustega, majapidamise mured, laste käitumine, emalikkus, see kõik nõuab naiselt enam võistlust, vastupidavust, muudab näojooni (vastuväit.: pingutus spordi võistlust) kui mõne modernmehe elukutse. Muidugi mõista, et siin juures tuleb liialdustest hoiduda, mida kutsuvad esile liigne pingutus, kokkuvarisemine ülitreeningust. Samuti on ka ilu mõiste väga lajaldane, harilikult mõeldakse ilu all tavalisi näojoonte kooskõla ja naha kaunist värvi, kuid unustatakse juurdelisamata veel harmooniliselt arenenud keha, liigutuste vabadust, sest kaunis pää, kohmakal ja kangel kehal kaotab palju oma ilust. Igal juhul sport parandab ja ilustab naise keha, toob esile sportlised vormid, mida kõik kaasaegsed igatsevad.

Nüüd tekib küsimus, kas naine suudab ja tohib samas ulatuses ja sama intensiivselt sportida kui mees.

Silmaspidades naise ja mehe füsioloogilist erinevust teataval määral, tuleb hoiduda meeste sporti eeskujuks võtmast. Harjutused võivad küll samad olla, kuid harjutuste läbiviimises on vahe, näit.: mitmesugused kestvusharjutused üksikute lihasgruppide arengus, või südame kasvu edendavad harjutused sobivad nii naisele kui mehele, kuid naise vastupanu harjutuste läbiviimises on hulga väiksem kui mehel. Samuti „vitaal kapatsiteet" on suhteliselt väiksem võrreldes mehega. Ka naise veri sisaldab vähem punaliple, mis on hapniku edasiandjaks. Seega sama hulk verd kannab naisel vähem hapniku edasi kui mehel, mille järeldusel naine mehega sama harjutusi tehes, sama aja jooksul vähem hapnikku saab sisse hingata ja Co2 (süsihapugaasi) eraldada, kui mees. mini, harjutused peavad seep. vaheldama pingutuste ja lõtvumisega, sest naise süda kannatab enam ülepingutuste all, kuna mees suudab kauemini järjest tõusvat pingutust läbi teha. Seepärast soovitab prof. Müller naistele ainult kaks võistlust kaasa teha ning piirab naise lühimaa jooksu 75 yardini. Kuid arvesse võttes praeguse aja naissportlaste saavutusi mis lasevad oletada, et sportlistest võimetest välja minnes, võivad mees ja naine jõuda praegu ühele tasapinnale, sest mees harrastab sporti juba aastakümneid ja rohkem, kuid naissport on alles lapsekingades, kuna tuntakse juba nüüd tervet rida kuulsusi näit.: naissuusatajaid, üle kanalide ujujad jne. kes viimastel aastatel oma tagajärgedega spordi alal isegi meestes kadedust äratavad.

Esimest korda ajaloos võtsid naised osa olümpia mängudest aastal 1928. Amsterdamis, nimelt kergejõustikus. Võistluse alad olid:

100 mtr. jooks, mille võitis Robinson (P. A. Ühisriig.) ajaga 12,2 sek. 800 mtr. jooksu võitis Radke (Saksa) 2:16 sek. 4×100 Kanada naiskond ajaga 8,4 sek. Oda — Konopacka (Poola) 39,62 meetrit. Kõrgus hooga 1,59 mtr.

Tagajärgi hinnates kerkib küsimus: Kas osutub kõva treening naisele kasulikuks?

Meie teame, et inimesed, kui ka elav olevus on loodud võistluseks. Võistlus ilma järkjärgulise ettevalmistusteta on aga kahjulik organismile, otse kuritarvidus tervise suhtes. Seepärast on praegusel ajal pea igas ühingus, seltsis oma treener, eriteadlane (kahjuks **puudub** see meil Eestis!) kes treeningu juures ka tervishoidlist seisukohta silmaspeab. Sportlane pole ialgi treeningul halvas tujus, sest ta teab, et parandab sellega oma tervist, omab vastupidavust, ei väsi enne kui siht on saavutatud.

Lühiajalised jõuharjutused nagu hüpped, visked, lühimaa jooksud on naisele väga soovitavad, sest süda saab ühemask ajaks suurema rõhumise alla, hingamine saab tagasi hoitud, mille tõttu rinna korvi rõhumine suureneb, see suurendab oma korda vere rõhku mis mõjub südame lihase kasvule. Jooks seisab kehalistes harjutustes, kõige kõrgemal, sest ta arendab siseorgaane: kopsu, südant, annab püsivust, vastupanu. Jooks on aluseks igasugusele sportlikule tööle olgu see: tennis, ujumine, käsipall, uisutamine, suusatamine jne. Kuigi jooksu võistlusel vahel mõni tütarlaps tugeva pingutuse tõttu jääb jõuetuks, ei tohi see juhus veel õrnatundelise pealtvaataja poolt hukkamõistmist leida jooksuspordi suhtes, sest vabrikutes ja kontorites nõrkeb tuhat korda rohkem inimesi halvas õhus. Ka igasugused sportlised mängud on väga soovitavad naistele, sest mängus saab keha kõige paremini läbi töötatud kasvatades kestvus, kiirus ja lühiajalisi jõu harjutusi, viskeid, jooksu, hüppeid. Ka tants sobib naisele hästi, sest siin saab ta end ka hingeliselt väljendada ja mida hingelisemalt ta tantsule kaasa elab, seda intensiivsemalt ta harjutusi läbi teeb, kus ka keha saab küllaldaselt läbitöötatud.

Missuguse spordiala peaks naine endale erialaks valima? On raske tõesti öelda, siin tuleks silmas pidada kalduvusi, harjutusvõimalusi ja osalt ka majanduslist külge. Paljud valivad eneste „terviseallikaks" puht võimlemise, sest meie imestikus ja oludes on võrdemisi vähe võimalusi spordiks. Samuti vajab edukas sportimine ettevalmistavat tööd, vastavate lihasrühmade tugevaiks ja kergesti reageerivaiks tegemiseks.

Mängudest oleks eriti soovitav: võrkpall, see mäng on naise kehaharjutuste krooniks, sest mäng on kättesaadav vastavate platside rohkuse tõttu. Tennis — parim liikumisvõimlemine platsil värskes õhus, kuid pole kättesaadav nii kergesti, platside vähesuse ja abinõude kalliduse tõttu; siis korvpall, rajapall mis samuti kättesaadav. Spordiharudest oleks esijoones: ujumine, mis arendab keha harmooniliselt eriti aga hästi seljalihaseid, mis aitavad omada head kehahoidu. Vee all ujumine pole soovitav, sest hinge kinnipidamine mõjub halvasti südame tegevusele. Seda võiks harjutada ainult uppuja elupäästmiseks. Samuti palju vette hüppeid järjestikku pole soovitav teha, sest vette hüpped suruvad vere organismist tsentrumisse mis suurendab järsku vere surumist südamesse. Ühel harjutusel võid hüppeid teha mitte rohkem kui 5—8 korda. Nii ka aerutamine on naisele samuti väärtuslik spordiala nagu mehelegi, kuid naine peab ka siin teadlik olema oma jõust. Siin pole võistlus soovitav. Jalgrattasõitu võib naine harrastada, kuid ta ei tohi siin liiga palju võisteida. Sõidu keskmine kiirus oleks naisel 10—12 klm. tunnis. Viske harjutused on soovitavad, kuid ainult kergemate abinõudega (naiste ketas, oda, kuul). Hüpped on loomulikud liigutused, seep. soovitavad naistele. Kaugushüpe on väga pingutav, seep. võib teda harjutustel ainult mõned korrad järgimööda harjutada, sest kaugushüppel käib eel kiirjooks, mis südant pingutab, samuti tugev jalgade töö. Nende aluseks on harjutused, kerge võimlemine riistadel, eriti hüppeharjutused hobusel, kitsel, et eemaldada jalgu maast. Kõrgushüppes jääb naine mehest palju taha, sest naise keharaskuspunkt on madalamal kui mehel, et sama kõrgust saavutada, tuleks raskuspunkt kõrgemale tõsta, kuid selleks puudub jõud. Samuti naise lühemad jalad ei suuda arendada sama suurt hüppe tõuget.

Mittesoovitavaks spordialaks naistele oleks pikamaajooks, sest energiaks saab äratarvitatud tagavaraained — rasv, mis aga ema ülesannete täitmiseks tuleks alal hoida, kus niipalju jõudu nõudvat energiat tarvis läheb. Samuti pole soovitav ka riistvõimlemine, kus fikseeritud rinnakorvi tõttu on takistatud hingamine. Iseenesest mõistetav on ka mitteosavõtt raskejõustikust (maadlus, tõstmine jne.).

Lõpuks võib öelda, et teed, mida mööda läheneme sihile, pole igakord nii olulised, vaid just siht ise, et olla terve, kasvatada tahtejõudu, et ebameeldivast olukorrast kergesti üle saada, kehalisest valust, hingelistest raskustest, kartus puuduva jõu või oskamatuse eest, seda kõrvaldame ainult julguse abil, mida kasvatab meile aga sport.

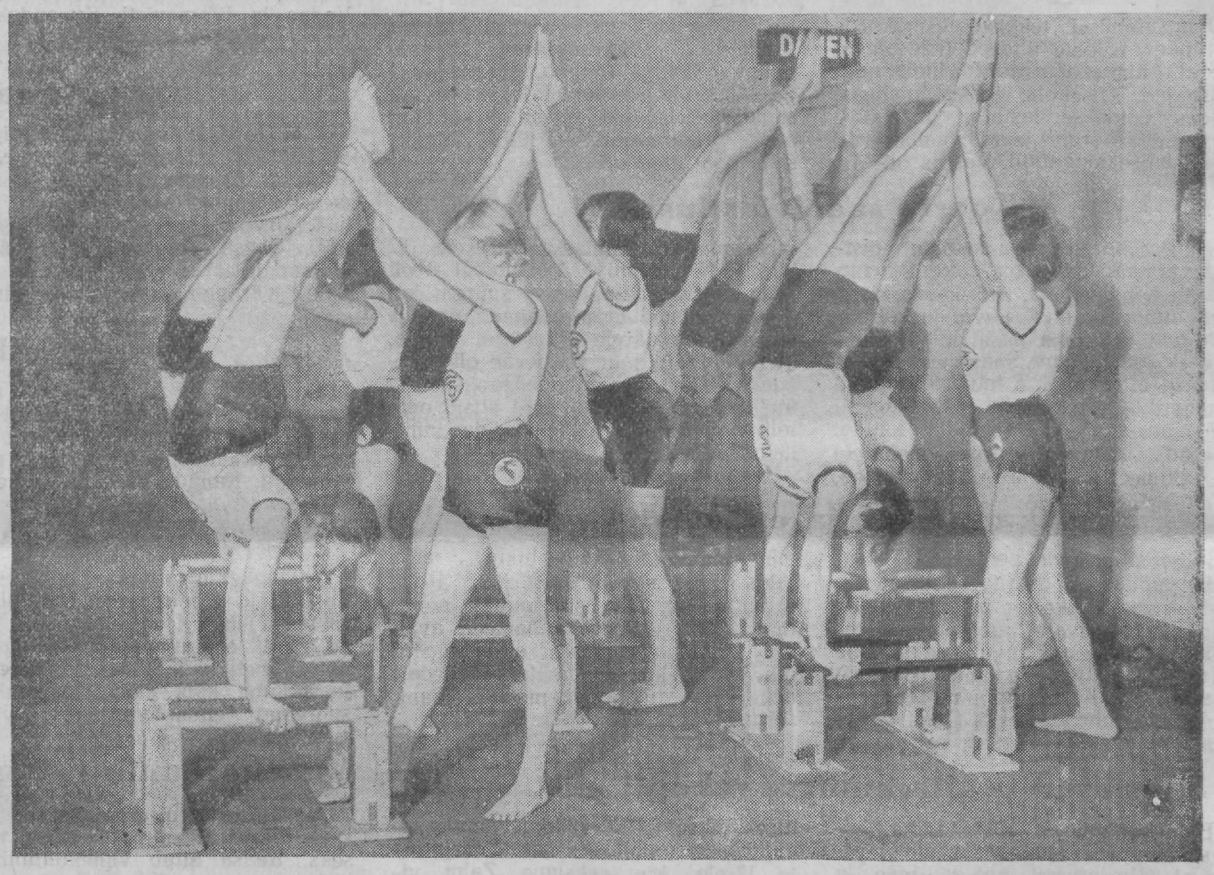

Saksamaal on pühendatud naisspordile suurt tähelepanu, sellest ka sakslannad paremaid maailmas. Pildil — kergejõustiklaste ühisharjutused.

Talvine tatranistika vähe-tuntud talvine sport.

Nii kuidas Alpides harrastatakse alpinistikat suvel ja talvel, nii on viimastel aastatel Karpaatide kõrgemail mägedel, Tatradel, hoogu võimas tatranistika.

Talvine tatranistika on senini suuremalt jaolt meile tundmata. See sport on üks julgemaid ja raskemaid spordialadest, siis väärib temaga tutvunemine täiel määral, et tundma õppida mägesid ja nende jumalikku ilu.

Tatranistidele paistis liiga kitsas ja piiratud olevat suvine kuiv mägede maailm, päiksest kuumaks köetud kaljud ja suvine mägede probleem oli neile ammu lahendud.

Siin Tatradel valitseb seitse kuud kardetavam ja majesteetlikum valitseja — talv. Ainult talvised Tatrad suutsid täiel määral rahustada tatranistide janu ilu suuruse ja riskantsuse järgi, nõudes neilt hulga suuremaid võimeid suviste omadest. Tatranistika nõuab tema harrastajailt samasuguseid eeltingimusi nagu alpinistikagi.

Et talvine tatranistika kardetav ja suurte hädaohtudega seotud, hakati teda ka võrdlemisi hilja harrastama; selleks oli ennem vaja mägede tundmine ja nende üle valdamine täiel määral suvel.

Esimesed pioneerid olid väga energilised ja kindla tahtejõuga mehed, kuid kaua aega piirdus nende hulk ainult mõne inimesega, nii et talvine tatranistika jäi kaugele taha teistest spordialadest.

Huvitav oli Poolas suusatamise ja talvise tatranistika vahe.

Suusatamine, millele anduvad Poolas tuhandeid inimesi — sellele spordile tegid algatuse mäeturistid ja nad harrastavad seda juba mitmeid aastaid.

Aastal 1905 sündis Poolas talvine tatranistika — tema algatajad olid suvised tatranistid. — Esimest korda ronisid talvel Gerlachi (Karpaatide kõrgeim tipp) peale Janush Chmielevsky ja kaaslased 15. jaanuaril 1905. a.

Juba aastal 1908 valdasid nad teda täielikult ja suuremaid tagajärgi saavutasid selles tatranistid — suusatajad. Siis organiseerus oma sektsioon. Kuid nende suusatajate vahekord mägedele ei olnud mitte täiesti normaalne, tihti pidid nad äraütlema suuskadest, sest kõrged Tatrad on mäed, kus suuskadega midagi pole peale hakata. Suuskade tarvitamine väljasõitudel on seal minimaalne.

Suuske tarvitatakse ainult kui avitamise abinõusid, samuti kuidas seda teevad talvised tatranistid.

Pärastsõjaaegsed aastad tõid kaasa ainelise muudatuse suusatamise ja tatranistika vahel. Suusatamine arenes kaitseväe võistlejate keskel ja võttis suurt hoogu, kuid kõrgemägede turistika jäeti enda hoole. Nii langes uuesti see äsja alguse saanud sport. Ta uinus kuni 1924 aastani, mil ta algas kiiret arengut, kus tema kõige kuumemad poolehoidjad olid Krakovi üliõpilased. Algas uus siht ja uued ataagid seni tundmata seintele. Selle uutlaadi talvise tatranistika nurgakiviks tuleb lugeda täieline piiride ülemineк Svinica-Navrati juures (M. Sokolovsky 9. IV 1924) ja esimene ülemineк üle kardetava suurepäralise põhja seina, mida nimetatakse Mieguszoviecki Shchyt (8. IV 25) Dr. Petrovsky sõpradega.

Siis tuli rekordid rekordide peale, võeti üht seina teise järgi — isegi naised olid julged ja 12. IV 1928 a. võtsid nad põhja seina Malego Kiezmarskiego Shchyta. Siis võeti Gerlachi seni veel puudutamata seinapoolt 28.—29. XII 30 ja lõpuks Gievonti põhja seina ületamine 7. IV 1931.

Samal ajal hakkavad mägede üle valitsema ka tuntud Poola suusatajad: Bronislav Czech fleidis tatranistikas, talvises ja suvises suurepäraist rahustamist oma rahutule sportlisele energiale. Suvel võttis ta osavusega Lomnica (Lomnitsa) lääne seina ja talvel suure rea jäätunud kaljuseid teid, nende hulgas ka põhja seina Kozich Chub (Kitse sarved) 26. IV 31.

Suured kliimaatilised vahed on märkida Tatrade terrääni suve ja talve vahel ja samuti suur on vahe talvise ja suvise mägede spordi vahel. Need lahkuminekud on nii suured ja mitmekesised, et tingimata tuleb lahutada suvist tatranistikat talvise omast. Nad on kaks omaette mägede sporti.

Kõik on mägedes talvel teistmoodi kui suvel ja sellele vastav on ka inimese reaktsioon. On palju väljapaistvaid tatraniste, kes tunnevad vastumeelt talvele ja lumele ning sellepärast ei harrasta talvist tatranistikat ja vastuoksa on neid, kelledele midagi ei paku suvine mägedel ronimine ja kes „ärkavad" alles talvel.

Suvel on tatranistil kasutada häid teid orgudes ja juurdepääs mäele on lühike, samuti tagasitulek on lühike ja kerge. Kuid talvel on see suurte raskustega seotud, teid orgudes tuleb iseendal läbi lüüa, tihti ähvardavad laviinid ja teised talvised ülatused; juurdepääs mägedele on pikk, künkline ja hädaohtlik. Kaljudel tuleb kõvat võitlust pidada jääga ja tagasitulek on enamasti teäralikuks mõistatuseks, saadetud uute raskuste ja hädaohtudega.

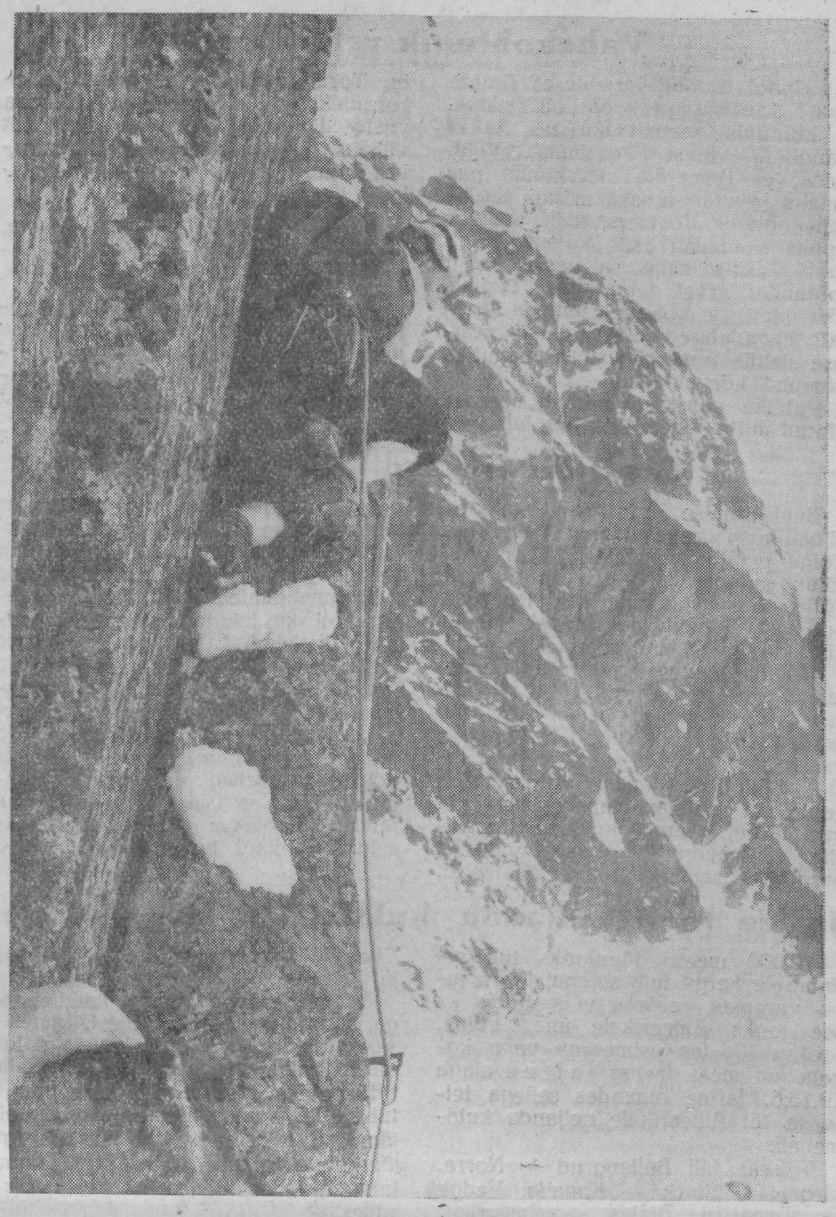

Lõpmata vaevaga ja eluga alaliselt riskeerides mägisportlased ületavad põhjatud kuristikud. Pildil — tatranist raskel kuristiku võitmisel.

Suvel pole soliidsel tatranistil lahtise taeva all kunagi vaja ööbida, ei ähvarda teda laviinid ega külm.

Ronimine mäele on mitmekesine ja ripub ära lume sisust: jaagsi—kui on küllalt kõva lumi; karplides (suured pastlataolised jalanõud, missugused nööritakse saabaste külge), kui on suur lumi ja suuskadel kui on pehme lumi. Karplid on juba kaua aega tarvitusel goraalidel (Poola mägede elanikud). Suusad — need on Tatrade turistide alalised valulapsed. Kerge on öelda, et lähen suuskadel seina alla ja jätan nad rahulikult sinna, aga mida nendega seal pärast peale hakata, peab ju keegi neid sealt ära tooma, nende pelgupaigast?

See on väga keeruline asi ja sünnitab tihti pahameelt. On juhuseid, kus viiepäevase mägedes olemise ajal on kaks päeva ära raisatud suuskade otsimiseks.

Et seda häda kõrvaldada, proovisid tatranistid tarvituse võtta, Alpides ammu tuntud nõnda nimetatud lühikesed või tatranistide suusad. Need on võrdlemisi väga kerged kuusepuust suusad (paremad on põhjamaa kasest) üks meeter pikad ja 12 sm. laiad, kus suusa kepi asemel tarvitatakse terasotsaga mäekeppi.

Katsed näitasid, et nende suuskade tarvitamisel on suur praktiline külg, neid võis tarvitada isegi väga kitsastel radadel, kus normaalsuuskadest ei oleks võinud juttugi olla. Niisugustel mäesuuskadel võib kenasti sõita seina alla ja seal need kotti panna, sest nad ronimist sugugi ei takista. Kuid kõige peale vaatamata ei leidnud nad püsivat tarvitust.

Tatranistide sihiks on läbistada puutumata mägede tööräänne. Eelistatakse kõige enam lumestatud maaalasid, kallakuid, lõhesid jne. Igal pool mängib suurt osa mäekepp ja raudnaelad saabastel, milledeta on võimata talvine tatranistika. Raudnaelad võimaldavad kiiret käiku mööda kõvat lund ja jäätanud kaljusid. Mäekepp lööb jää sisse auke ja astmeid jääkaskaatidesse. Kus mäekepp ei aita, seal tuleb tarvitusele võtta pikad peenikesed spetsiaal haagid. Tatrades on need haagid alles suureks uudiseks.

Talvist tatranistikat ettevalmistamata aiata on mõttetu, see olgu teadmiseks igale kõrgemäe turistile.

Mägedele ronimine talvel on seotud suurte tehniliste raskustega, sest jäätunud kaljut ei või võrrelda suvise kuivaga. Kliimaatilised raskused võrreldes teiste raskustega ei ole nii masendavad; lühike päev toob esile vaid ööbimise küsimuse. Külma kannatab seal kergemini kui seda arvatakse. Ühel niisugusel matkal tundus nagu oleks ainult 10 kr. külma, kuid termomeeter informeeris, et tegelikult oli üle 30 kraadi.

Kuivas ja vaikses õhus ei tunne nii kergesti külma mõju, alles kui temale seltsib torm ja lumetuisk, juhtuvad hädaohud ja edasiliikumine on raskendatud.

Jänu kustutamiseks on kaasas vahariidest plasku, missugust täidetakse lumega. Silmi kaitsevad lumevalguse eest tumedad päikese prillid, liikmete ärakülmamise vastu ja mäe käreda päikese kiirtest tekkinud päiksepistete vastu on salvid kaasas.

Suureks hädaohuks on mägedes laviinid ja nendega seotud teised tatrades ettetulevad ohud.

Laviinide langust on kerge ette kujutada: miniatüüris näeme neid tihti peale maja katustelt libisemas. Kui on liig palju lund kogunenud katusele ja ta ei suuda end enam hoida seal, siis libiseb ta ja matab enda alla ettevaatamata möödaminejaid. Samuti libisevad laviinid mägede harjadelt orgude katladesse. Ja kui tabab turisti, siis matab ta enda alla, see on mägede valge surm. (Järg 6. küljel.)

Meeter-meetrilt tõuseb mägilane, kannatlikult ja suurima ettevaatusega, igatsetud sihile.

LAKE PLACIDI

Vahekohtunik raha eest.

Eelpool toodud kirjelduses Ameerika-Saksa mängu kohta oli öeldud, et kohtunik karmilt karistas Saksa mängijate väikseid eksimusi. Võidi öelda, et Ameerika meeskonna parimaks ja võimsamaks mängijaks oli vahekohtunik Roemers, kelle tegevus lõpuks skandaali esile kutsus. Kogu publik astus välja sakslaste poolt, kohtuniku arvel tehti vilet. Lõpuks kõrvaldati see kohtunik ning ta asendati kanadalasega, kes varsti põhjuse leidis ameeriklast 5 minutiks mängust kõrvaldada.

Publiku pahameel polnud seekord sihitud mitte Ameerika mängijate vastu. Tormi osaliseks sai ainult vahekohtunik, kes ka mängus Kanada vastu liiga Ameerika poolehoidvalt vilistas. Lõpuks teine Ameerika vahekohtunik palus vabandust kaaslase tegude pärast.

Protesti tagajärjeks oli asjaolu, et järgmisel mängul vahekohtunik juba eeskujulikult oma ülesannet täitis.

Muu seas selgus ka, et vahekohtunikud olümpiamängudel saavad tasu ning isegi kõrget tasu. Vahest kartis Roemers, et ta erapooletult talitades suurema osa omast honorarist kaotab.

Graffström stardib ja kukub.

Iluuisutamise võistlused algasid pühapäeval enne lõunat jääpalees. Kõige pealt tuli meestel täita koolisõidu numbreid. Üldse oli 19 osavõtjat Saksast, Austriast, Rootsist, Soomest, Tshehhoslovakkiast, Jaapanist, Kanadast ja Ameerikast.

Publiku huvi oli pööratud peaasjalikult rootslase Graffströmi ja viinlase Karl Schäferi peale, kes olid kardetavamad vastased Ameerika meistrile Roger Turnerile. Mõnigi lasi valjult kuuldavale võidurõõmsa „ah", kui rootslane juba esimese viguri täitmisel maha kukkus. St. Moritzi olümpiavõitja polnud endisest, harjutusel saadud põlvevigastusest, veel täielikult paranenud. Graffström alustas väga närviliselt. Tema kukkumine röövis tal edu võimaluse ning sellega muutus Schäferi väljavaade tiitli omandamiseks kindlaks. Viinlalane oli ka kaugelt parem kui teised võistlejad. Ettekirjutatud vigurid täitis ta imekspandava kindluse ja täpsusega. Temale järgnes ameeriklane Turner, kuna ülejäänud võistlejad, ameeriklased, kanadalased ja mõlemad jaapanlased keskpäraste võimetega mehed olid. Schäfer kahjatses väga rootslase õnnetust, kuna loomulikus olekus mõlemi vahel oleks eeldatav olnud huvitav jõupingutus.

Jaffee toob neljanda kuldmedali Ameerikale.

10.000 meetri lõpujooks tuli pidamisele kerge lumesajuga. Nagu juba varemalt eeldada võis, andis ka see jooks Ameerikale uue võidu. Jooksu lõpetas esimesena vana kogenenud mees Irving Jaffee ajaga 19.13,6. Jaffee omandas sellega teise ja tõi Ameerikale neljanda kuldmedali.

Teiseks tuli Ballangrud — Norra. Järgnesid: Stack — Kanada, Vedge — Ameerika, Bialas — Ameerika, Evensen — Norra, Hurd — Kanada ja Schröder — Ameerika.

Võistlus lõppes sama lahkhelidega, nagu ta algaski. Kahestkümnestviiest ringist 5 jooksi kauemini kui lubas kindlaksmääratud aeg. Selle tõttu oleks võistlused uuesti tulnud tühistada. Lõpuks ilmnesid korduvalt jämedad takistamised. Püsti läbistas lõpujoone ainult Ballangrud, kuna Jaffee ja Stack joone läbistasid kukkudes.

Norralased nõuavad tasuvõistlust.

Ameerika talitamine kiirusutamise võistlustel on väga norralasi vihastanud. Nad nõuavad tasuvõistlust. Nii ongi nad väljakutse saatnud kahele kuldmedali omanikule: Jack Sheale, kes võitis 500 ja 1500 ja Irving Jafteele, kes võitis 5000 ja 10.000 m. Kohtamine oleks märtsi algul Oslos.

62 osavõtjat 18 klm. suusatamisel.

Suusavõistlustel 18 kilomeetri peale on üles antud 62 võistlejat. Nad esitavad riike: Norra, Rootsi, Poola, Tshehhoslovakkia, Itaalia, Prantsusmaa, Soome, Jaapan, Kanada, Ameerika, Schveits ja Austriat.

Loosimisel ebaõnnestus norralasel Rustadstuenil, kes sai omale esimese numbri ja sellega peab olema jooksul teerajajaks. St. Moritzi olümpiavõitja Johann Gröttumsbraaten sai omale 41 numbri.

Schäfer võidab ilusõidu meestele.

Esmakordselt „väljamüüdud maja" Lake Placidis oli meeste vabasõidul iluuisutamisvõistlustel. Ameerika publik, kes seni täiesti teadmata oli selles, et uiskudel võidakse keerutada piruette, külvas võistlejaid kõrvulukustava poolehoiuga.

Jää polnud kõige paremas seisukorras. Sellest ongi tingitud asjaolu, et ükski 18 osavõtjast ei suutnud oma kava täita täiesti vigadeta. Suurimat mõju avaldas maailmameister Karl Schäfer Viinist, kelle esinemine erilise kiiduavalduse osaliseks sai. Tema poolt täidetud kava oli väga raske. Kuigi jääolude tõttu kõiki liigutusi ei suudetud täita hariliku kindlusega, oli üldmulje suurepärane. Kuna Schäfer ka koolisõidu sooritas kõige paremini, siis ei suudetud temalt meistri tiitlit võtta. Teiseks tuli rootslane Gillis Graffström. Kahjatsetakse, et tal koolisõidul õnnetus juhtus kukkumise näol. Vastasel korral oleks tekkinud suurepärane ja pinev lõpuvõistlus, mis võitja võimeid ja tähtsust veelgi tõstnud oleks. Kahekordne olümpiavõitja Graffström täitis kava, mis sootuks teisiti oli ülesehitatud kui viinlase oma. Kuid kava sisaldas ometi palju raskeid osi.

Saksa professionaal uisutaja Rittbergeri poolt treenitav Kanada meister Wilson tuli 3. kohale. Mitteraske kava täitis ta kindlusega. Kiirelt ja jõurikkalt esines Soome meister Niikanen, kes sai 4. koha omale. 5. osutus sakslane Baier. Nõrgem kui loodetud oli Ameerika meister Turner, kes jäi 6. kohale. Ta esinemise kava kuulus vaevalt keskmiste hulka.

Punkte said:

		platsin.	punkti
1.	Schäfer, Austria —	9,	2602
2.	Graffström, Rootsi —	16,	2514,5
3.	Wilson, Kanada —	23,	2448,3
4.	Niikanen, Soome —	32,	2410,1
5.	Baier, Saksa —	34,	2334,8

Samal teisipäeval pidasid ka daamid koolisõitu, kus ootuste kohaselt maailmameister Sonja Henie parima mulje jättis. Seal saavutas ta kindla edu, mis talle lõpuvõistlustel esikoha kindlustas.

Head olid veel Fritzi Burger, Austria; Vivi-Anne Hulten, Rootsi; Maribel Winson, Ameerika, ja Constance Samuel, Kanada.

Suusateele veetakse lund.

Viis päeva kestnud talimängud hallis, alles kesknädalal pääsesid vabasse loodusesse, kuna pidamisele tulid kelgu- ja suusavõistlused.

Kesknädalal tuli pidada 18 klm. suusavõistlusi. Teisipäeval määrati kindlaks suusavõistluse tee. Enamik sellest läheb mäkke kuni 300 meetrit üle ümbruskonna tasapinna. Mäest läheb kiire laskumine orgu. Teel oli hulk raskeid ja kardetavaid kohti. Need on märgitu. Tee kaeti osaliselt lumega, mis ööjooksul kohale veeti. Lootusi pandi norralase Vinjarenesse, kuna Rudstadstueni seisukord kahjatsemisväärt oli. Kõige pealt kannatas ta eelmistel päevadel influentsa all ning pealegi oli ta loosimisnumbriks üks, mis talle ei võimaldanud sammuda ettetallatud jälgedes.

Tatranism . . .

(Algus 5. küljel.)

Laviinid tulevad igalpool mägedes ette. Mitmekesised on libisemise põhjused: ühelt poolt on see päikese töö, ehk jälle suusatajate poolt libisema pandud. Ka korjab kuristikkude kohtadel kõvaks jäätanud lumi ja kui ettevaatamatult liiga kaugele kuristikule ligineda, siis võib kergesti ühes temaga alla kuristikku langeda.

Laviinid libisevad pea enamasti päeval, kuid on ka huvitavaid öösiseid laviine nähtud. Tatrades tulevad ka väiksed laviinid ette, mis tihti libisevad, kuid igakord inimesi ei surma.

On ka neid, mis hävitasid täiesti ära metsi ja elamuid, n. n. Mickiewiczi kose juures ja Vaikses Orus (Dolina Cicha).

Eraldada tuleb kahtesugu laviine: ühed, missuguseid nimetatakse pealiskaudseteks, libiseb alla ainult ülemine krõbe kerge lumekoor ja laviinid põhjalikud — kus terved mäed lund alla libiseb, tuues endaga kaasa kive ja mäepõhjast kaasakistud kõik mis talle tee peal ette juhtub. See oleneb lume konsistensist kas on tolmu laviin või udulaviin jne.

Kõige kardetavamad on need, mis libisevad hilja talvel.

Surra valget surma mägedes on sama, mis sinist surma meres. Mägede poegadel peab olema see loodud instinkt, mis teda õieti juhib, seal, kus iga samm on võitlus loodusega, et tervelt välja tulla neist mägedest talvel valitsevatest hädaohtudest.

Läbi ähvardavate laviinide terrääne, läbi lumetuisu, üle kuristikkude, jää ja surnud kaljude, peab see loodud instinkt juhtima talviseid kõrgemäe turiste tema eesmärgile: läbi elada suuremaid sportlikke ja esteetilisi elamusi, missuguseid üldse olemas.

Avaneb talle kaljude maailm, täis kirjeldamata ilu, suured tõelised Alpi mäed — ilusajm harmoonia kaljudest, lumest — päikesest ja pakasest.

Teadaanne.

E. s. s. „Kalev" korraldab Eesti Talvespordi liidu loaga Tallinnas, 28. veebruaril 1932 a. Eesti esivõistlused suusatamises alljärgneva kavaga.

Üldklassile 30 km.

B kl. 15 km. (B kl. võivad osa võtta, kes pole Eesti esivõistlustel suusatamises ja üleriiklistel (Tapa, Rakvere ja Viljandi kaitseorganisatsioonide vahelisel võistlusel üldklassis 30 km. suusatamises) kolmele esimesele kohale tulnud.

Naistele 3 km.

Ühtlasi korraldatakse ka noorte võistlus 5 km. (kuni 16 aastat van.) suusatamises.

Võistluse algus kell 10 homm.

Võistlused korraldatakse Tallinna ümbruses.

Ülesandmisi võetakse vastu kuni 24. veebruarini, kirjalikult Gonsiori 4. ülesandmisel tasuda lähte raha 50 senti iga võistleja eest.

Väljaspoolt Tallinna võistlejatele ühiskorter (noorte kl. võistlejatel tuleb korteri eest tasuda Kr. 1,50).

Iga võistlusmaa peal kuus kohta (3 auhinda ja 3 diplomi).

Võistlejate saabumise aega Tallinna palutakse teatada ülesandmisel.

Teie seltsi liigete rohkearvulise osavõtu peale lootes

Austusega

E. S. S. „Kalev".

* * *

Käesolevaga teatab V. s. „Spordi" juhatus, et korraldame Ekraveliidu loaga ja määruste kohaselt Tallinnas 27. ja 28. veebruaril 1932 a. Eesti esivõistlused

kreeka-rooma maadluses.

Ülesandmisi võetakse vastu kuni 24. veebr. 1932.

Võistlejate kaalumine 27. veebr. s. a. kell 4—5 p. l.

Võistlused peetakse Töölisvõimlas, V. Pärnu 31.

Lootes rohket osavõttu.

Juhatus.

Tartus peeti poksivõistlusi.

Laupäeval, 13. ja pühapäeval, 14. skp. toimusid Tartus „Kalevi" korraldusel maakonna esivõistlused poksis. Kuna võistlusist jäi eemale teine poksis funktsioneeruv selts — NMKÜ — jäi konkurents üksikuis kaales väheseks.

Järjestus üksikuis kaales kujunes järgmiseks:

Kukk-kaal: 1. Saag k.-o. Ernitsa üle.

Sulgkaal: 1. Pärn I, 2. Pärn II, 3. Scheer.

Kergekaal: 1. Vahhi, k.-o. Alliku üle.

Kergekeskkaal: 1. Jansen, 2. Luiga, 3. Saar.

Keskkaal: 1. Er. Lukkin k.-o. Saarva üle.

Poolraskekaal: 1. Mike, 2. Bohn, 3. Koch.

Raskekaal: 1. Lukkin, Ev. k.-o. Visnapuu üle.

Samaaegselt toimuvatel kursantide võistlusil kujunesid tagajärjed:

Sulgkaal: 1. Sipp, 2. Sakkeus, 3. Hermann.

Kergekaal: 1. Edur, 2. Jürgenson.

Kergekeskkaal: 1. Heiberg v.-o.

Keskkaal: 1. Stolzen, 2. Lumi.

Vaprus hävis Tervisele 51:40.

Pühapäeval, 7. skp. Pärnu Tervis võitis korvpallis üllatusliku tagajärjega Vaprust 51:40. Samal õhtul meesgümnaasium võitis võrkpallis Pärnu linnameeskonda 2:1.

Üllatusrikas pühapäev.

Tallinn kaotas Pärnus ja „Russ" Tartus.

Tallinna ringkonna käsipalli esivõistlused jõuavad lõpule. Pühapäev, 14. skp. oli võistluste eelviimaseks õhtuks. Kohtasid Kalev ja NMKÜ. Võistlus arenes tugeva NMKÜ surve all ja Kalevi võit oli omast kohast otse üllatav. Esimene game puhtalt NMKÜ 15:10, teisel Kalev kogub ja saavutab 15:13. Kolmas game näib olevat kindlalt NMKÜ, kes juhib juba 9:0, 10:0; 11:0..., siis aga selgitamatul põhjusel NMKÜ ilmutab närvilikust, Kalev kogub punkt punktilt ja lõpetab game napima paremusega 15:13.

Korvpalli B klassi finaalis Lutheri NMKÜ nuhtleb favoriiti — Vikingit — 35:22, poolaeg 16:14,

Kolmandat võistlust ei peetud Puhkekodu loobumisel NMKÜ-le.

*

14. skp. Pärnus peetud käsipalli linnavõistlusel Tallinn kaotas Pärnule kogu rindel. Tallinnat esindas Eestimaa Spordiselts. Võrkpallis oli Pärn paremuus tagajärjega 2:0 (15:5 ja 15:11). Korvpallis 44:34, kusjuures Tallinn juhtis poolajal 24:18.

*

Läinud pühapäeval Tartus peetud „Chikago Tribüne" karikavõistluste lõppmängul tuli Tartu NMKÜ toime üllatusvõiduga, lüües senist Balti meistrit Tallinna NMKÜ Russi tagajärjega 24:19, kusjuures poolaeg 14:9. Seega tuleb Tartul tänavu kaitsta Rijas sealse nimekajmu vastu Eesti au. Võistlus on tuleval pühapäeval, 21. skp.

TALIMÄNGUD...

Kaksikbobis veab Schveits.

Teisipäeva hommikul oli üldine rahvarändamine, kuna publik tormas bobide võistlustele. Ainult tänu rohketele autodele ja autobussidele oli võimalik kiirelt ja õigeks ajaks tuhandeid pealtvaatajaid toimetada 16 kilomeetrit lõunapoole Lake Placidit, kus asub kelgutee. 100 meetrit allpool Mon van Hoevenbergi tippu algab täpselt 2366 meetri pikkune kelgutee ,mille üldine langus on 288 meetrit .Mõned tunnid enne algust olid virgad käed ametis täita viimaseid töid, et tee seisukorda parandada ja soodsamaks teha võistlusteks.

Kuna enne võistluste algust kogus rohkelt pealtvaatajaid kurvetele ja kardetavatesse kohtadesse, eriti aga kahele juuksenõela kurvele „Whiteface" ja „Shady-Corner". Samuti on palju publikut ka lõpueelsel sik-sak kurvel.

Osavõtjate laagris kees samati tegevus. Peeti läbirääkimisi kogemuste üle ,mis saavutatud viimastel harjutustel, anti üksteisele näpunäiteid, prooviti kelke, et mitte midagi silmapaari vahele jätta, mis võiks takistada ja raskendada sõitu.

Ootavate pealtvaatajate ridades kasvas aga ärevus kõrgustipuni ajaks kui märku anti startimiseks.

Taevas oli pilvedeta ja sinas. Kuid kraadiklaas näitas 15 kraadi alla nulli. Pealtvaatajatele olid soojendamise otstarbel põlema süüdatud lõkked. Rohkelt kokkutuisanud lume tõttu oli esimestel sõitjatel aeg pikaldane. Kuid iga sõiduga saavutati suuremat kiirust. Kõikdie ajad olid märksa halvemad kui tee rekord, mis oli 2:09. Alles hiljem saavutati paremaid tagajärgi.

Mõjurikkam oli Shveitsi paari Capadrutti ja Geieri sõit moodsa kelguga. Esimese sõidu sooritasid nad elektrikellaga mõõtmisel 2:05,88, mis on uus tee rekord. Teise sõidu teostasid nad 2 min. 07,21 sek. Kuid nende kogusummat 4:13,09 ei suutnud teised kätte saada. Ameerika 2. bob koosseisus Stevens-Adams suutis teisel sõidul teerekordi küll 2:04,2 peale alla viia, kuid selgest ei jätkunud, et võita schveitslasi.

Üksiksaavutused:

1. Schveits (Capadrutt-Geier) puudus teine Schveitsi kelk Rene Fonjallaziga.

1. Schveits (Capadrutt- Glier) 1:05,88 + 2:07,21 = 4:13,09
2. Ameerika 2. (Stevens- Adams) 2:13,17 + 2:04,2 = 4:17,37.
3. Ameerika 1. (Heaton-Minton) 2:15,02 + 2:07,51 = 4:22,53.
4. Saksa 2. (Huth-Ludwig) 2:11,54 + 2:11,58 = 4:23,11.
5. Rumeenia (Papana-Jonesco) 2:12,10 + 2:11,23 = 4:23,33.
6. Itaalia I (Rossi-Crivelli) 2:11,99 + 2:11,65 = 4:23,56.
7. Saksa I (Kilian-Huber) 2:15,25 + 2:11,10 = 4:26,35.
8. Belgia I (Houben-Maus) 2:14,23 + 2:13,33 = 4:27,56.
9. Belgia II (Hansez-Marin) 2:14,45 + 2:18,67 = 4:33,12.
10. Itaalia II (vennad Lanfrandei) 2:17,36 + 2:16,23 = 4:33,59.
11. Prantsusmaa (Balsan-Delille) 2:18,12 + 2:21,30 = 4:39,42.
12. Austria (Weinstengl-Gudenus) 2:21,78 + 2:23,85 = 4:45,63.

Sonja jällegi meister.

Juba Ameerika filmiringkonnad olid teadlikud Sonja Henie tõmbejõust Ega muidu tema esinemist ei filmitud igast küljest. Daamide iluuisutamisel Sonja Henie esinemisel oligi jäähall viimase võimaluseni täidetud. Paljud pidid jääma ukse taha, kuna neil ruumi polnud hallis. Nad ei pääsenud isegi eesruumi, mis ka puupüsti täis oli. Väljasolijate arvu hinnati kaugelt üle tuhande.

45 dollarit piletitest.

Paljud vaimustatud Sonja poolehoidjad — rahamehed ostsid viimasel silmapilgul mängude abonementpileti, mille eest vajkides lauale panid 45 dollarit. Raha ohverdati, et aga pääseda nägema Sonjat. Autode kohalesõit kestis üle tunni.

Kui Sonja oma valges hõbedases tantsukleidis, millele kinnitatud Norra vapp, ilmus halli, võeti teda vastu kauakestva ning kõrvulukustava ovatsiooniga.

Kuid seekordne võitmine polnud tal kerge, kuna ka Fritzi Burger ja Vivi Anne Hulten avaldasid väga mõjurikast muljet. Kõik pealtvaatajate kohad olid täidetud kaua enne seda kui algas daamide vabasõit.

Jää seisukord oli märksa parem kui eelmisel päeval kui mehed pidasid vabasõidu võistlusi. Nii võisid siis ka daamid märksa rohkem riskeerida ja kardetavamaid harjutusi esile tuua.

Väike norralanna esines oma tuntud maailmameistri kavaga, mida sooritas sarnase kerguse ja kindlusega, et pealtvaatajate vaimustusel lõppu ei olnud.

Sonja kava tipuks olid piruettid, mida ta täitis hingamist matva kiirusega, ja surmakindlad hüpped.

Samuti täiesti valges esines austerlanna Fritzi Burger. Ka tema esinemine kutsus välja elava poolehoiu. Üldiselt aga preili Burger ei meeldinud sedavõrt kui koolisõidus, kus ta Sonjale sugugi järele ei annud. Rootslannal Hultenil oli õnnetus ühe hüppe juures kukkuda. Kuid ta oli kiirelt jälle jalul ja viis oma kava lõpuni nagu poleks midagi juhtunud.

Ei puudunud ka üldist tähelepanu äratav vahejuhtum. Rootsi esindaja olümpiakomitees parun Rosen saatis oma kaasmaalasele lillekimbu, mille aga daam vastu ei võtnud. Alles selle järele kui parun Rosen isiklikult jääle läks ja prl. Hultenile tähelepanu tunnusmärgi üle andis, võttis preili kimbu vastu. Uuesti sai ta kiiduavalduste osaliseks.

Sonja Henie on tänapäeval oma võimete tipul ja võitmatu. Ei saa ühtegi tema võistlejannadest temaga võrrelda, kuna tal on isikupärane eristiil ja oma kava, kuna teised teda vähem või rohkem järele aimavad. Eraldades Henniet, peab tähendama, et ka pooltosinal teistel olid saavutused head.

Üldiselt on mulje, et iluuisutamine tulevikus ikka enam jääb daamide eesõiguseks. Daamide tehniline esinemine on ühel tasapinnal meeste omadega, kuid nende sõitmine on märksa graatsilisem ja meeldivam ning nende kirjud kostüümid, suurepärased kehajooned ja rafineeritud kleidijoon pariisi elegantsiga aitab nende tõmbejõudu aina tõsta. Lehvivad kleidid annavad omaltpoolt illusiooni, nagu oleks liikumised märksa kiiremad kui nad tegelikult on.

Ei saa aga märkimata jätta, et puhastverd tantsugirli akrobaatikat; tänapäeva iluuisutamise sportlik põhimõte ikka rohkem ja rohkem tahaplaanile surutakse ning pearõhk pannakse kabaree iseloomuga jääballettile, kus eriliselt hinnatakse tantsugirli efektidele.

Nii esitab Ameerikat preili Vinson muuseas pakub ta piruetti silmakõrgusele tõstetud jalaga, kusjuures ta käega kinni hoiab uisust.

Kõikide võistlejate muusika järele esinemine oli nõrk. Erandi pakkusid ainult kolm kanadalannat.

Lõputulemused:

1. Sonja Henie — Norra;
2. Fritzi Burger — Austria;
3. Vinson — Ameerika;
4. Samuel — Kanada;
5. Hulten — Rootsi;
6. Deligne — Belgia;
7. Taylor — Inglise.

Materjali rohkuse tõttu oleme sunnitud katkestama talimängude üksikasjalist ülevaadet, missugune lõplikult ilmub järgmises numbris. *TOIMETUS.*

Ekraveliidu esindajatekogu oli koos.

Pühapäeval, 14. veebruaril avas Ekraveliit meie suuremate spordiparlamentide hooaja. Tuleval pühapäeval astub kokku Jalgpalliliidu esindajate kogu ja varsti peale selle Keskliidu.

Koosolekut, millel esindatud 23 tegevliiget ja 3 huviliiget, juhib H. Uesson ja protokollib J. Luks.

Pikemalt peatuti liidu aruandeaasta töö juures, kus, kõnelejate väljarääkides eelle kerkis rahulolematusi ja etteheiteid juhatuse passiivsuse kohta. Juhatus, kelle ülesandeisse kuulub vaid üksikute suurvõistluste korraldamine ja kellele sellegi töö juures abiks osakonnad peaks olema suuteline enam keskasutuse juhtivale tööle.

Liikmemaksu küsimuses peetakse otstarbekohaseks Keskliidult esitatud ühekordse aastamaksu ettepanekut, et sellega vältida praegust mitmepalgelist liikmemaksu mitmele erliidule. Summa suuruses tekkib lahkuminekuid, milline lahenduub siiski ebamäärases otsuses: linnaseltsidel 10 kr. ja maaseltsidel 5 kr. aastas.

Eelarve 1932 a. kinnitatakse tasakaalus Kr. 1700.—, kusjuures sissetulekus arvestatud loterii ülejääk 900 krooni.

Kinnitatakse hooajal seatud uued Eesti rekordid: ujumises 25, jalgrattasõidus 8, tõstmises 7, kergejõustikus 14.

Võeti vastu raskejõustiku osakonna klassimärk ja selle statuut.

Juhatuse täiendaval valimisel, loosi läbi lahkunud R. Saulmani ja K. Pahki asemele, surutakse juhatusse H. Tann (ÜENÜTO) ja L. Kadak (ÜENÜ Tori os.), kandidaadid: Luks (NMKÜ), Männik (Tervis) ja Tamm (Vaprus). Revideerivas toimkonnas: Matsov, Kõppo, Visman; kandid.: Neudorf ja Tõnso. Spordi Keskliitu valitakse: Tõnson, Tann, Neudorf, dr. Kukk (kõik ÜENÜTO), ja Saulman (Sport).

Eesti esivõistluste korraldamine usaldatakse järgmistele organisatsioonidele nende asukohas:

Murdmaa — Kalev Tartu.
Kreeka-rooma maadlused — Kalev Tallinn.
Poks — Kalev Tartu.
Kergejõustik — Võitleja Narva.
Ujumine — Kalev Tallinn.
Jalgratas — Tartu jalgr. klubi.
Tõstmine, vabamaadl. — Sport.
Võimlemine — T. Võjml. õp. selts.

Kõneall oli ka „Eesti Spordileht", mille juures pikemalt peatudes vastu võeti alljärgnevad ettepanekud:

1. „Eesti Spordileht" oma sisult peab olema elulisem, peab suutma täita võimalikult laiemate ringkondade huve, et ta suudaks ilmuda vähemate juuremaksudega.

2. „Eesti Spordileht" ilmugu võimalikult esmaspäeval.

Olümpiamängude asjas avaldati arvamist, et vastavate majanduslistele võimaluste ja sportlaste olemasolul, neist puududa ei tohiks.

Ülaltoodu oleks üldjoontes koosoleku tulemused. Pealiskaudselt lugedes kõigiti sisukas ja asjalik koosolek. Kuid seda ta ei olnud. Kogu selle kuue tunni jooksul (koosolek kestis 10,30—16,30) ei suutnud vabaneda tundest, et oled kui parlamendis, kus kõnelejail pole mitte tähtis tema sisetunne, vaid ettekirjutatud väljaastumine — „numbri"— täitmine. Seda eriti „maa" ringkonnis, kus noored näod vanamehelikult tegid „poliitikat". Üksikute otsuste läbisurumisel tundus suurelt „saamise-jagamise" lõhna. Mis aga kõige pentsikum, kvoorumi lehest, enamik osavõtjaid sealt ja sealt maanurgast, kuid... saalis istuvad puha vanad tuttavad — linnamehed, kellel ühendust esitatava organisatsiooniga vaid nii palju, et volitus kannab org. juhtivate tegelaste allkirje, keda paarkult isiklikult ei tunnegi. Need seltskonnategelased kõnelesid maa nimel, kuid on arvata, et maa, s. o. provints, neid huvitab vast alles järgneva aasta koosoleku eel, mandaadi ootel.

Rõõmustavaks nähteks osutus, kus tõeline maamees ja mõnigi arukam, „oma tegelane" polnud just päri Toompealt juhitud liikumisega.

Tuleb kahjatseda, et komitsioonide tulemusena mõnigi tõsine töömees juhatusest eemale jäeti, kuna surutud lisa niigi juba nõrgale juhatusele samaväärset juurdekasvu annab.

Olümpiamängude küsimuses oleks võinud ära jääda teatraalsus. Ka võiks vist tulevikus esindajad väsimuse vältimiseks kasutada kodust mugavust, kui esindajatekogu ebasobivat ümbrust.

Eduard Pütsep valmistab Los-Angeles'i mängudele.

Meie parim kärbeskaalu maadleja, Pariisi olümpiamängude võitja, Ed. Pütsep on oma nõusolekut avaldanud osa võtta Rootsi-Eesti-Saksa-Ungari maavõistlustest Stokholmis. Ühtlasi teatab Pütsep, et läinud sügisest peale harjutab tema Los-Angelesi olümpiamängude vastu.

Ed. Pütsep asub praegusel korral Helsingis ja on asjaarmastajaks treeneriks spordiseltsi „Jukolan Pojat'i" juures.

Kuna kärbeskaalu maavõistluste kandidaadiks on Pütsepa kõrval Joh. Põntson, siis on eelolevatel esivõistlustel loota huvitavat kohtamist kärbeskaalus ülalnimetatute vahel.

A. Luts †

Eesti poksijaperet on tabanud valus kaotus. A. Luts, meie parimaid poksijaid, kes mitmel korral kaitsenud rahvusvärve, lahkus elavate kirjast täiesti ootamatult. Alles laupäeval esines esivõistlusil ja juba mõne päeva möödudes kopsurikke pärast Narvas ettevõetud operatsioon tõi saatusliku tulemuse. A. Luts startis Tallinna Kalevis. Kestev mälestus sinust püsigu meil!

Iluusõidu esivõistlused.

Eesti Talvespordi liidu otsusel korraldab käesoleval aastal Eesti esivõistlused iluuisutamises E. s. s. „Kalevi" iluuisutajate klubi 27. ja 28. veebr. 1932 a.

Teateid saab klubi juhatuselt, Gonsiori 4.

Esimene hokivõistlus.

Mitu korda edasilükatud Kanada hoki avamäng teostus ometi kord pühapäeval S. s. Kalevi liuväljal, kus vastamisi seisid seltsi A ja B meeskonnad. Vahekohtunikuna Erjapea, märkijatena Rõks ja Tanne olid selle ajalooline suurkohtamise tegelasteks. Meeskonnad rivistusid esimeseks hokiks järgmiselt: A — Rauk; Hahnberg, Koort; Gerassimov I, Jõers E., Koovit (Raja). B — Matiisen; Nelisnoi, Piperal; Estam, Kivi, Allman (Jürgens).

Muidugi oli pealtvaatajaid kogunud jälgima „kanadat" päris ilus hulk, kuid oldi tagasihoidlik, kuna määrustest pole kellelgi veel aimu.

Sissejuhatava värava Jõers tegi A-le soodsana. Teisel kolmandikajal Koort lööb 2:0 ja 3:0, siis Piperal parandab seisu 3:1-le. Kolmandal ajal Jõers sähvab 4:1, Estam 4:2, Jõers ja Koovitt eevad kiiresti veel 5:2 ja 6:2, millest jätkub esimeseks võistluseks. Raske on esile tõsta paremaid — silmapaistvad olid siiski Jõers, Koort, Piperal ja väravas Matiisen oli suure oskusega.

Tundus, nagu oleks mängijail veel raskusi šeibile tuule alla tegemisel. Ei ole vist kahtlust, et hokimängija peab loobuma bandyst, on ju mõlemi mängu stiil ja taktika võrratult erinevad. Kui hokipioneerid-kalevlased asja tõsiselt võtavad, siis võib loota, et mäng leiab vastuvõttu ka teistes spordiseltsides, muidu aga tabab hokit sama saatus, mis sai osaks Ameerika pesapallile, või ta jääb ainult kalevlaste „eralõbuks". RPR.

Nr. 7 XIII aastakäik. **EESTI SPORDILEHT** Teisipäeval, 16. veebruaril 1932 a.

Mõningaid tähelepanekuid Tartumaa sporttegelaste päevalt.

Ernst Idla.

Minu ülesanne ei ole tuua ülevaadet Tartus 7. veebr. ärapeetud Tartumaa sporttegelaste päevast, kuna selle eest hoolitsenud juba E. Spordilehe kirjasaatjad.

Tahaksin aga puudutada peamiselt neid tähelepanekuid millised mul oli võimalik omada nimetatud päevalt. Eelkõige aga pean rõhutama, et sarnaseid päivi on meil korraldatud liialt vähe, tarvidusi on nende järgi suur, mille tõttu Tartumaa sporditegelaste päeva töötulemusi kriitika alla võttes võime omada väärtuslikke kogemusi edaspidiseks.

Kõige pealt hinnates päeva korraldust, pean kohe ära märkima et sellega on korratud see meie tuntud vana viga, et mis ilmneb igasuguste kongresside ja päevade korraldamisel. Võetakse kavasse liialt palju referaate, mille tõttu vähe aega üle jääb läbirääkimisteks, nii et päris krooniliseks on kujunenud niisuguste korralduste juures tarvidus mitte üksi läbirääkimiste — ref. sõnavõtmise vaid ka referentidele antud aja piiramine kuni võimatuseni.

Meie kehakasvatuslises liikumises on sarnaseid kongresse ja päivi vähe korraldatud, kogemused väiksed, mille tõttu Tartu sporttegelaste algatust tuleb soojalt tervitada, ja neid lihtsajd organiseerimistöö tehnilisi puudusi mis ka sel päeval ilmsiks tulid tuleb fikseerida — et tulevikus hoiduda vigadest millised takistavad nii väga tähtsa töö arenemist ladusalt.

Niisuguste päevade korraldamistega õpivad korraldajad kui ka referendid, õpivad juhid tundma üksteise põhimõtteid, ja vaateid, õpitakse tundma neid elu halvavaid puudusi ja lõpuks õpitakse ka ühtlast keelt kõnelema, ka mitte üksi kõnelema, vaid ka vastuvõetud põhimõtteid teostama, ühisel jõul.

Nii siis üheks suurimaks puuduseks osutus Tartumaa sporttegelaste päeval, laiali valgumine kõige laialistemasse küsimustesse, milleks andsid soodsa võimaluse referaatide teemid ja nende rohke arv. Referaatide arvust oli tingitud ka pinnapealisus ,mis ei suutnud kuidagi kokkutulnud tegelasi rahuldada.

Kui nimetatud päev oli mõeldud propaganda või kehakultuuri tähtsust selgitavaks päevaks, siis peab tähendama, et seda ülesannet ta ei olekski suutnud ka siis täita kui ka maalt oleks tulnud tegelasi suuremal arvul.

Kui aga päev oli mõeldud selleks, et lahendada küsimusi, kuidas meie kehakultuuri edasi viia ja juhtida, kuda kõrvaldada aastate jooksul ilmsiks tulnud puudusi, millised abinõud nende väitimiseks jne., siis oli see õigem mida tõendas ka päeva enese käik, sest vaatamata teisale suunitud referaatide rohkusele koondus ikkagi peahuvi küsimusele, kuidas ja milkombel asja arendada ja edasiviia s. o. loovale tööle.

Niisuguste päevade ja kongresside korraldamisel peaks korraldav toimkond tingimata kõige pealt fikseerima päeva või kongressi sihi ja vastavalt sellele ka koostama referaatide teemid ja nende umbkaudne sisu.

Referaatide sisu lühike kokkuvõte peaks aga päevast või kongressist osavõtjaile juba enne teada olema, et küsimust läbikaaluda, läbitöötada, et siis esineda ka kohaste ja küsimust täiendavate positiivsete läbirääkimistega ja ettepanekutega.

See nõuab muidugi kõik tugevat eeltööd, ja eelkõige põhjalikku liikumise tundmist kõigis tema üksikalades, mida meie tegelastel igatahes ei tohiks puududa.

Kuid vaatamata sellele andis Tartumaa sporttegelaste päev ikkagi rida väärtuslikke näpunäiteid peamiselt aga just tüseda läbilõike meie sporttegelaste suhtumisest teatud kehakultuuri liikumise juhtimisse ja selle arendamisse puutuvaisse küsimustesse.

Üheks huviküllasemaks nähteks osutus see, et meie ei taha või lihtsalt ei suuda kohaneda veel oma oludele ja tingimustele kehakultuurilistes küsimustes. Ikka tuuakse meile kuni tüütuseni näiteid kuidas on seal ja seal, tuuakse otse kohkuma panevaid arvusid ja tagajärgi ja tehakse seda kõike niisuguse enesega rahulolemisega, et lausa piinlik on. Hinge hakkab halb, et oled nii väike ja viletsa rahvas, et pead ainult ettekujutusega leppima, 50 hektarilistest sportparkidest uhke võimlatega ja ujulatega. Aga uskuge veel halvem hakkab, kui seda ette tuuakse eelarvamisega, et niisuguste ülejõu käivate näidetega võidakse selgitada kehakultuuri tähtsust, et vaat kuidas seal hinnatakse kehakultuuri — milleks siis Kõmis need üliuhked spordiväljad ja selleks isegi 50 hkt. sportpark, Frankfurdis sajad võimlad jne.

Aga ometi need näiteid tuua ei ole see ,mida meie mõistame spordiväljade, võimlate ja ujulate all Eestis, veel vähem mõtuvad nad kui propaganda või kultuurselgitustöö kehakultuuri alal. Seda hindame ainult kui võõra kultuuri ülistamist ja suutlikuse puudumist ennast tunnistada oma maalapikesel kultuuri rajajaks eestlaseks.

Et selle nii võõra ülistamise Tartu kehalise kasvatuse instituudi õppejõu hra Rosenblati poolt sai toetatud sama asutise õppejõu hra Kalamehe referaadiga, kehalise kasvatuse tähtsusest, millest küll loodeti üle kolme aasta töötanud asutise kogemusrikka tegevuse kohast, selle küsimuse käsitamist, s. o. isesugusemas ja omapärasemas, peaasi teaduslikumas valguses. Kui seda seni kuni tüütuseni on kannatatud ,siis on küllalt põhjust muret tunda meie kehalise kasvatuse kõrgema õppeasutuse suuna ja sisu pärast.

See tähelepanek on seda olulisem, et meie ettevalmistamata, liikumisest ise endid omaijõul välja arendanud tegelased on neis küsimusis palju suutlikumad. Spordi ja mänguväljade küsimus on lahendatud oma olude kohaselt, võimlate küsimus seotakse rahvamajade küsimusega ja kehalise kasvatuse tähtsusest arusaamine palju suuremas ja põhjalikumas ulatuses selge, kui seda suutsid meie juhid ja suuna andjad nimetatud päeval.

Sellest või teha ainult ühe järelduse, et nimetatud härrad on lihtsalt ajast maha jäänud ja olles kapseldanud endid sellesse akadeemilisse õhkkonda ei suuda ajaga kaasa sammuda ja sellest siis tingitud ka meie sporttegelaste teadmiste ja võimete alahindamire nimetatud päeval. Kui Tartu kehalise kasvatuse instituudist on korduvalt juttu olnud ajakirjanduses, siis igatahes võib nüüd Tartumaa sporttegelaste päeva teeneks lugeda seda, et võimaldas nimetatud härradele lopsakat demonstratsioni, sellest kuivõrd mannetult võib käsitada kehalist kasvatust haaravaid küsimusi. eriharidusega inimene sel alal.

Huvitavaks kujunesid ka läbirääkimised kehalise kasvatuse levitamisest maal millest väärib esiletõstmist väide ühe saadiku poolt, et sporti levitada maal on veel varajane ja teise väidet, et maal puudub huvi kehalise kasvatuse vastu.

Need esile toodud väited kutsusid esile elavad läbirääkimised kusjuures sain mulje, et meie sporttegelastel puudub selge ülevaade kehalise kasvatuse tähtsusest kehalist tööd (põllutöö) tegija rahva osas.

Siin tulekski minu arvates seda küsimust põhjalikumalt selgitada ja siin oleks omal kohal Tartu kehalise kasvatuse instituut, kes võiks sel alal teha tänuväärt töö.

Mis puutub pr. Mõtuse poolt ettekantud referaati mis käsitas naise kehalist kasvatust, siis on see sedavõrd suur ja omaette küsimus, et seda tuleks tingim. võtta lähemal ajal laiaulatuslikumale käsitusele, kuna see sugupool on meie kehakultuuri liikumises jäänud kaugele tahaplaanile.

Päeva muu osa oli üli huvitav, eriti mis puudutas spordi kasvatuslist külge (hr. Kink) ja spordi ja ajakirjanduse suhet (hra Michelson). Neid põlevamaid ja huvitavamaid küsimusi mida T. sporditegelaste päev esile tõi, tuleks tingimata võtta põhjalikumale analüüsimisele — ja saadud tulu ei tohiks mitte väike olla.

Õhtul oli korraldatud ülikooli võimlas demonstratsioon, mille kohta pean tähendama, et see asjatult pikale venis ja kandis osalt ka puuduliku korralduse ilmet.

Leian et ilmaaegu oli võetud kavasse tõstmise, poksi, maadluse ja mängude demonstreerimine, kuna need iseloomult ei ole alad demonstreerimiseks kui seda on võimlemine, kartula jooks jne.

Isiklikult olin üle kõige huvitatud võimlemisest, mida demonstreerisid kahjuks ainult kaks rühma. Näitlik võimlemistund õpilastega pr. Mõttuse juhatusel jättis väga palju soovida. Puudus korralik kõnd, harjutuste valik oleks sobinud sama hästi maadlejate või muudel spardialadel tegelevatele, kui väga sobiv töö meestele.

Õpetaja ei suutnud tundi teha haaravaks, ühesõnaga näidata võimlemist mis suudaks huvitada laie rahva kihte — ma mõtlen just naisi.

Meesvõimlejad hra Tippo juhatusel demonstreerisid riistvõimlemist ja tõendasid, et Tartu on sel alal Tallinnast ees.

Kokkuvõetult oli päev huvitav ja kui edaspidi neid korraldatakse, s.is võime kindlad olla, et suudame vältida neid nüüd ilmsiks tulnud puudusi ja et sporttegelasi peaks see huvitama ka väljaspool maakonna piire.

Ilus algatus ,— väärib jatkamist meie ühise õilsa idee nimel.

Oxford lööb Cambridge'i 7:0.

30 aasta jooksul on Oxfordi ja Cambridge ülikooli meeskondade vahel peetud jäähoki võistlusi. Esmakordselt need peeti tänavu Schveitsi pinnal. Oxfordi tumesiniste meeskond võitis 7:0.

Cochet sõidab kelguga.

Henri Cochet, maailma esimesi tennismängijaid asjaarmastajate reas, on alustanud treeningut et osa võtta prantsuse meistri võistlustes bobsleighs. Tema olla eriti silmapaistev mängus (game) ja ennustab hiilgavat tulevikku selles uues spordis.

1,95 m. kõrgust Saksamaal.

Saksamaal Eimsbütteleris peetud sisevõistlustel Sievert tõukas kuuli 15,15 m. Schröder hüppas kõrgust 1,95 m., mis on suurem kõrgus kui Pasemanni poolt 20 aasta eest ja seni ületamata olnud tagajärg. Sisevõistluste saavutusena ei tule see rekordina kinnitamisele.

2,02 mtr. kõrgust.

New-Yorgis Millrose Athletic Clubi poolt korraldatud võistlustel Saksa rahvusest ameeriklane G. Spitz hüppas kõrgust 2,02 m. Sellega päästitas ta uue sisevõistluste rekordi. Teise rekordi saavutas tsehh Gene Venske, kes ühe miili jooksis 4.11,2. 60 meetri jooksu võitis Toppino — 6,7 sek.

TALLINN, Pikk t. 47
Tel. 444-22.

Soovitab suures valikus:

Suuske, suusakeppe, suusasaapaid, tuulekindlaid suusajakke, suusamütse, suusamääret, suusasokke, suusa nahkkindaid.

Liurauda, liuraua saapaid, liuraua rihme.

Hockey pantschid, hockey saapad, hockey keppe, hockey palle. Tõuke kelgud, sp. kelgud, laste kelgud. Villaseid kamsone ja training ülik.

Peale selle ladus kõiksugu spordi abinõud.

Spordiäri
Resev-Resel
Tallinn, Toompuiestee 19. Tel. 430-19
Soovitab oma valmistatud
spordi- ja võimlemisabinõusid.

Täielikum spordiäri Eestis
KAUBAMAJA
„SPORT"
Tallinn, S. Karja 18.
Kõnetr. (2)23-00
soovitab kõige soodsamate hindadega
Talviseks hooajaks:
Suuski svütreid uiskusid mütse tõukekelke kindaid sporukelke sääri lastekelke salle jne.
A/S. „Union" suusasaapaid

Iga sportlase kohus on tellida ja lugeda „Eesti Spordilehte"

OVOMALTINE
on ekstrakt, mis sisaldab kõik linnakse, piima, muna ja kakao väärtuslikumad ollused kergelt seeditaval kujul. Mis tähendus sellel on sportlasele, ei vaja vist erilist seletamist.
Saadaval kõikides apteekides ja rohukauplustes.
Pealadu: A/S. «Ephag» Tallinn: Harju tän. 41 ja Narva mnt. 42 Tartu: Kompanii 1
Dr A. WANDER A.-G. BERN, SCHWEIZ
OVOMALTINE tervendab ka Teid!

Väljaandja: Eesti Spordi Keskliit. „Estotrükk", Tallinn, S. Karja 8 Vastutav toimetaja: A. Mändvere.